

VOGELS VAN HET VliegVELD
HILVERSUM EN OMGEVING
IN 1994

Subgroep Avifauna

Dick A. Jonkers

VOGELWERKGROEP HET GOOI EN OMSTREKEN
Hilversum, 1995 Uitgave 95.

© Copyright 1995. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken Hilversum.
De produktie van deze uitgave kwam tot stand onder auspiciën van het
Informatie- en Kenniscentrum Natuur (IKC) van het Ministerie van Landbouw,
Natuurbeheer en Visserij. Overname van gegevens is alleen toegestaan met
bronvermelding en na schriftelijke toestemming van de Vogelwerkgroep Het
Gooi en Omstreken. (95.012)

Inventarisaties: R. van de Akker, I. van de Akker, D.A. Jonkers, P. Keunig, J. Postma, C. de Rooy,
J. Terlouw en F.H. van de Weyer.

INHOUD

SAMENVATTING

1. INLEIDING	2
2. LIGGING EN BESCHRIJVING VAN HET ONDERZOEKGEBIED	2
3. GEBRUIK EN BEHEER	3
4. METHODE EN INTERPRETATIECRITERIA	3
5. WEERSOMSTANDIGHEDEN	4
6. RESULTATEN	4
6.1 Broedvogels	4
6.2 Niet-broedvogels	7
6.3 Zoogdieren	10
6.4 Slakken	10

Bijlagen

SAMENVATTING

Tijdens een in 1994 uitgevoerde broedvogelinventarisatie van het vliegveld Hilversum en omgeving is de aanwezigheid van 28 verschillende broedvogels vastgesteld. Een ervan, de Tureluur behoort tot de Rode Lijst. Van de weidevogels kwamen de minst kritische soorten Scholekster en de Kievit wel voor, maar meer kritische als Watersnip, Grutto en Kemphaan niet. Ook soorten als Slobeend, Graspieper en Gele kwikstaart ontbraken. Twee-en-twintig soorten hadden hun territorium in de randen van het gebied. Op de grasmatten van het vliegveld kwamen geen broedvogels voor en van de zangvogels die een kruid- of struiklaag prefereren waren maar weinig soorten aanwezig.

De grasmatten van het vliegveld worden door meeuwen, duiven, spreeuwen en kraaien als foerageergebied gebruikt.

1. INLEIDING

In 1996 loopt het contract van het vliegveld Hilversum af. Steeds luider klinken de stemmen om dit contract niet te verlengen en de bestemming van het gebied te veranderen. Het aantal vliegbevegingen is de laatste decennia enorm toegenomen. Het vliegveld ligt centraal ten opzichte van de randstad en biedt daardoor gunstige mogelijkheden voor reclamevliegers. Ook voor zakenlieden en sportvliegers heeft het een goede ligging en verder is het een vertrekpunt voor lesvliegtuigen en parachutisten en het omhoog trekken van zweefvliegtuigen. Omwonenden ondervinden in toenemende mate hinder van geluidshinder van dit vliegverkeer.

In het Gooi is een nijpend woningtekort en het vrijkomen van geschikte grond voor een woningbouwlocatie zou mogelijkheden bieden om daarvan een deel op te heffen. In het verleden zijn er al eens plannen gelanceerd om woningbouw in de Egelshoek te realiseren. De aanwezigheid van het vliegveld kan toen belemmerend hebben gewerkt. Mocht de bestemming bij een beëindiging veranderd worden, dan zijn er tal van opties voor het gebied. Die zouden kunnen variëren van natuurgebied tot een ander uiterste, de vestiging van industrie, waaraan ook al grote behoefte bestaat.

De beïnvloeding van de abiotische en biotische waarden zal met een toenemende menselijke bedrijvigheid groter worden en negatief uitwerken. Een uitstraling naar het omliggende gebied zal niet uitblijven.

In verband met de levende onzekerheid en om voorbereid te zijn op toekomstige ontwikkelingen, besloten de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken en de Vereniging voor Leefmilieu Gooi en Vechtstreek e.o. de huidige waarden van het vliegveld en omgeving vast te leggen. Dit rapport is de eerste in een serie, die over het gebied zal verschijnen. Het bevat de resultaten van het in 1994 uitgevoerde broedvogelonderzoek. Verder zijn waarnemingen van niet-broedvogels, zoogdieren en planten opgenomen.

2. LIGGING EN BESCHRIJVING VAN HET ONDERZOEKGEBIED

Het onderzoekgebied ligt ten zuidwesten van Hilversum (topografische kaart 1:50000, Utrecht 31 Oost; atlasblok 31-28). Als grens van het geïnventariseerde gebied is aan de noordwestzijde de Raweg (tevens provinciegrens met Utrecht) aangehouden; aan de noordzijde de Noodweg, aan de oostzijde de Weg op de Egelshoek en aan de zuidwestzijde een onverhard weggetje, dat vanaf de Raweg naar het zuidoosten loopt. De grens liep door via het verlengde van deze weg tot aan de Weg op de Egelshoek.

Op de noordhoek tussen de Noodweg en de Raweg bestaat het gebied uit grasland met hier en daar maïsackers, die bijna een derde van het poldergebied beslaan. Dit deel is doorsneden met smalle sloten. Het vliegveld neemt bijna een derde van het grasland in (tabel 1). Tussen de Raweg en de Noodweg, boven het vliegveld, ligt een zone met enkele huizen, een manege, een militair opslagcomplex, een volkstuintencomplex en de parkeerplaats van het vliegveld.

Op de begroeiing in de tuinen na, waar groenblijvende heesters staan, bestaat het overgrote deel van deze noordhoek uit circa 10 m hoge eiken. Daartussen bevinden zich berken en aan de zijde van de Noodweg groeien grove dennen. Het geheel doet aan een voormalig eikenhakhoutbos denken en maakt een open indruk. Een struiketage ontbreekt; wel bestaat de ondergroei vrijwel overal uit braamstruwelen.

Tabel 1. Oppervlakte van de verschillende eenheden.

Grasland	53 ha	Vliegveld	52 ha
Parkeerterrein	2 ha	Bos	8 ha
Akker (maïs)	23 ha	Bebouwing	13 ha

Totale oppervlakte 151 ha.

Op de rand van het vliegveld, langs de Weg op de Egelshoek bevinden zich de eerste paar honderd meter de gebouwen van het vliegveld. Tussen die gebouwen en de weg ligt een smalle singel met o.a. eiken, berken en Amerikaanse vogelkers. Enkele bomen zijn begroeid met klimop. De ondergroei wordt vrijwel overal gedomineerd door braamstruwelen. Tegen het woonwagenkamp aan ligt een volkomen verloederd bosje met grote open plekken. Dit minstens vijftig jaar oude loofbosje bestaat eveneens uit de al eerder genoemde soorten en er bevinden zich hier en daar oude grove dennen tussen. Waar nog ondergroei aanwezig is, vormen Amerikaanse vogelkers en braam de struik- en kruidlaag. Het geheel is vervuild door sloopresten van auto's; her en der liggen de vuilniszakken en ander zwerfvuil. Het woonwagenkamp is zeer compact opgebouwd; alleen langs de randen komen singels van eiken en berken voor. Vanuit het kamp loopt een smalle loofhoutsingel met ondergroei van braam naar twee boerderijen. Daar omheen staan plaatselijk eiken en berken, elzen en fruitbomen. Een smalle berkensingel door een open bosje loopt vanaf een van de boerderijen naar het noordoosten. Langs de zuidwestgrens komt geen boomgroei voor; de polder loopt hier door. Langs de Raweg bevindt zich ongeveer vanaf de begraafplaats een small singel van vrij hoge oude elzen met ondergroei van braam. Aan de vliegveldzijde staan enkele gebouwen.

Het overgrote deel van het gebied wordt ingenomen door het vliegveld en de graslanden van de polder. Langs het onverharde weggetje in de polder dicht bij het vliegveld komen enkele snippertjes loofhout met kleine struiken voor.

3. GEBRUIK EN BEHEER.

Het vliegveld wordt overdag intensief gebruikt. Het is een komen en gaan van vliegtuigen en auto's die aan de randen rijden. Conform de eisen die door de luchtvaartwet worden gesteld wordt de grasbegroeiing zeer kort gehouden, waardoor het op een gazon lijkt. Het grasland in de polder wordt voor een groot deel gebruikt voor de winning van kuilgras en er wordt enkele keren per seizoen gemaaid. Het waterpeil wordt geregeld door een stuwte met een pomp. Op twee percelen werden paarden gehouden en op drie percelen graasden koeien met een veedichtheid van resp. 9, 12 en 35 grootvee-cenheden per perceel. Bij de laatste groep werd in een perceel wisselbeweiding toegepast. Langs de maisakkers waren de randen bespoten met bestrijdingsmiddelen.

4. METHODE EN INTERPRETATIECRITERIA.

Voor deze basiskartering is de tegenwoordig gebruikelijke uitgebreide territoriumkarteringmethode toegepast. In grote lijnen komt deze erop neer, dat het gebied vanaf een uur voor zonsopkomst wordt doorkruist en alle zang, andere baltsactiviteiten, nestvondsten en andere aanwijzingen die in de richting van broeden in het gebied wijzen op kaarten worden ingetekend. Na het broedseizoen worden die gegevens op zgn. moederkaarten overbracht en worden territoria vastgesteld. Voor de interpretatie van de bijeengebrachte gegevens worden de criteria aangehouden, die hiervoor gelden.

Er zijn alleen vroege ochtendinventarisaties uitgevoerd. Het is weinig zinvol overdag (en ook door het vliegverkeer niet uitvoerbaar) om overdag te inventariseren. Avond- en nachtelijke inventarisaties en het gebruik van een bandrecorder bleven eveneens achterwege en waren gezien de gegeven situatie ook niet noodzakelijk.

In totaal is er in de periode begin mei tot in juni op twaalf data geïnventariseerd en wel op:

4 maart	3 april	7 mei
12 maart	9 april	21 mei
18 maart	16 april	11 juni
20 maart	30 april	18 juni

Voor de weidevogels zijn op 26 maart, 11 april, 17 april, 20 april, 23 april en 1 mei extra inventarisaties uitgevoerd. In totaal is gespreid over de genoemde periode 49 uur aan de inventarisatie van het gebied besteed.

5. WEERSOMSTANDIGHEDEN

In maart liepen de temperaturen tijdens de inventarisaties uiteen van enkele graden onder het vriespunt tot enkele graden daarboven. Het weer was meestal regenachtig, met op 18 maart zelfs regenbuien., maar op 4 maart was het onbewolkt. De wind bleef zwak tot matig. Over het algemeen was het goed inventarisatieweer.

Bij de eerste twee inventarisaties in april vielen er respectievelijk een regen- en een hagelbui. Tijdens de twee volgende inventarisaties bleef het droog. De temperaturen liepen tot maximaal 10° Celsius op en de wind was matig. Voor de inventarisaties leverde het weer geen beperkingen op en de zang was goed. In mei bleef het droog en was de wind zwak. Alleen op 21 mei was het aanvankelijk mistig, maar dit had geen effect op het uitvoeren van de inventarisatie. Ook in juni bleef het goed inventarisatieweer met nog veel zang. De wind was maximaal matig en alleen op 11 juni viel er een regenbui. Al met al had het weer geen uitwerking op de zang en evenmin op het uitvoeren van het onderzoek.

6. RESULTATEN.

In totaal zijn 28 verschillende soorten broedvogels vastgesteld, die samen 169 territoria bezetten (figuur 1). Er wordt aangenomen, dat elke territoriumhouder in het gebied broedde. Er wordt hierna dan ook over broedvogels gesproken. Voor een gebied met en zo grote oppervlakte is het aantal broedvogels gering. Uit de terreinbeschrijving van het gebied wordt duidelijk wat hiervan de oorzaak is. Hoewel het gebied voor wat de broedvogels betreft op een uitgeklede en gedegenerende versie van het weide- en bosvogelgezelschap lijkt, wil dit allerm minst zeggen dat het daarom waardeloos is. Voor niet-broedvogels en zoogdieren vervult het een functie als foerageergebied en het is voor tal van organismen van levensbelang. Dit zal duidelijk worden als de onderzoeksrapporten hierover zijn uitgebracht. De begroeide randen van het gebied geven het een zekere charme en het polderdeel met zijn nog heldere sloten is niet verpauperd.

6.1 Broedvogels

Wilde eend Deze soort zat geconcentreerd in het zuidwestelijk deel van de polder. Het is het deel van het onderzoeksgebied, waar de lengte aan begroeide perceelranden langs slootranden het grootst is.

Scholekster Drie van de vier paren hielden zich in het zuidwestelijk deel van de poldergraslanden op. De reden voor deze concentratievorming is niet duidelijk, want ogenschijnlijk is de situatie overal in het poldergrasland gelijk. Mogelijk spelen de activiteiten van het vliegveld, het woonwagenkamp en de boerderijen een rol.

Kievit De Kieviten zaten in het zuidwestelijk deel van de polder wat meer geclusterd dan in het zuidoostelijke deel. Er zijn enkele paren met jongen gesignaleerd. Twee van de twaalf paren broedden op maïsakkers. Op zich is dit laatste geen vreemd verschijnsel, want deze akkers worden na het inzaaien verder met rust gelaten en voordat het gewas te hoog is hebben de Kieviten met hun jongen het perceel al verlaten.

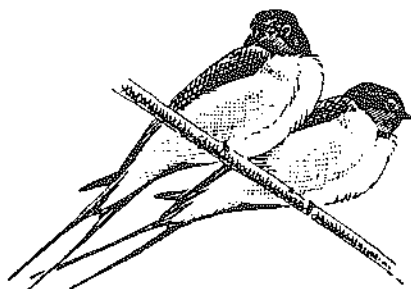
Tureluur In het hele gebied kwamen twee paren voor. Dit zou men niet verwachten, ook al omdat de veel minder kritische Grutto als broedvogel ontbrak. De Tureluur is een vogel van de Nederlandse Rode lijst, een feit dat het gebied in waarde doet toenemen. De soort is ook broedvogel in het achterliggende gebied, waarvan dit polderdeel eigenlijk deel uitmaakt. Vanuit dit deel kwamen soms exemplaren naar het onderzoeksgebied om daar voedsel te zoeken.

Houtduif De paren kwamen hoofdzakelijk in het noordelijke en zuidelijke deel voor. Qua oppervlakte zou het bosje bij het woonwagenkamp meer paren kunnen herbergen. Kennelijk is het daar te open en te onrustig.

Grote bonte specht De ligging van de twee territoria is een verrassing. In het bosje bij het woonwagencamp zou men geen paar verwachten, maar daar staat tegenover dat daar wel oude bomen voorkomen. Het gebied in het deel bij de Noodweg is ogenschijnlijk ongeschikt, maar eens te meer blijkt, dat de mens wikt, maar de natuur beschikt.

Veldleeuwerik De vastgestelde territoria van de Veldleeuwerik bevonden zich vrij dicht bij elkaar rond het onverharde weggetje in het zuidelijk deel. Het gebied lijkt zeer geschikt voor de soort en de aanwezige paren zouden dan ook wel eens het overgebleven deel kunnen zijn van een vroegere grotere populatie. Overal in Nederland gaat de soort in het agrarische landschap achteruit.

Boerenzwaluw Met slechts één paar kwam deze soort bij een van de boerderijen voor, terwijl men er toch meer zou verwachten. Zoals bij meer soorten in het agrarische landschap nemen de aantallen van deze soort langzaam maar zeker in ons land af.

Witte kwikstaart Boerderijen en kwikstaarten (akkermandetje, ploegdrieverke) horen bij elkaar en dat was ook nu het geval. Een derde paar broedde ergens in een van de hangars van het vliegveld.

Winterkoning Met een totaal van twaalf paren komt de Winterkoning niet slecht uit de bus. De ondergroei van braam biedt uitstekende broedmogelijkheden voor deze kleine sluiper en kruijer. In het dennenbos dicht bij de bunker aan de noordzijde lagen drie territoria dicht bij elkaar.

Heggemus De twee boerderijen boden plek aan deze vroeg in het jaar actieve zanger. In het noordelijke deel met de bebouwing aan de Raweg, waar coniferen in de tuinen staan, hield zich ook een paar op.

Merel Deze in Nederland zeer algemene soort liet in het onderzoekgebied bijna geen plekje onbenut. In het noordelijk deel kwam bijna driekwart van het aantal broedparen voor. Met achttien paren voerde de merel de toptien van de broedvogels in het gebied aan. Uit de ligging van de territoria valt op te maken, dat de merels ook in of vlak bij de hangars genesteld hebben. Het nestelen onder overstekende delen van bebouwing komt veel voor en er worden ook in open schuren en dergelijke nesten gebouwd.

Gekraagde roodstaart In het volkstuintjescomplex hield zich een paar op.

Roodborst Als tweede in de toptien van de broedvogels kon de Roodborst worden genoteerd. Als favoriete habitat scoorde het noordelijk deel van het onderzoekgebied hoog. Dertien van de zestien broedparen hadden hier hun domicilie. De openheid in combinatie met de braamstruwelen zal hier een belangrijke bijdrage aan hebben geleverd.

Zwartkop De Zwartkop is een kensoort van de hoge kruid- en struiklaag. Het geringe aantal van slechts twee broedparen is een weerspiegeling van de situatie van dit soort habitat.

Grasmus Volgens de criteria van SOVON mag een eenmalige waarneming binnen de datumgrenzen als territorium worden opgevoerd. Tijdens de vier bezoeken binnen de datumgrenzen is de Grasmus een keer gehoord. De twijfel blijft bestaan of er een territorium op de betreffende plaats is geweest.

Tjiftjaf Verspreid over het gebied bevonden zich enkele territoria van deze soort van open bossen of bosschages. In totaal zijn zeven territoria vastgesteld. Zowel de noordrand als de singels waren bezet; zelfs de zeer smalle achter de gebouwen van het vliegveld.

Koolmees Een van de paren had zijn nest in een kast die aan een van de gebouwen van het vliegveld hangt. Een ander paar broedde ergens in het woonwagenkamp. Op één territorium na was er altijd bebouwing in de omgeving van de zangposten.

Pimpelmees Ook bij de Pimpelmees was er altijd bebouwing in de buurt van de vastgestelde territoria. Een paar had zijn nest bij een boerderij, waar zich ook al een Koolmees ophield. Een ander paar had zich in het woonwagenkamp gevestigd.

Glanskop In april zijn op drie ver van elkaar verwijderde plaatsen zingende glanskoppen gehoord. Uitgaande van de criteria van SOVON mogen deze waarnemingen als territoriumvestigingen worden beschouwd. Omdat het bij eenmalige waarnemingen is gebeven, dringt zich de vraag op of deze soort van overwegend oude en rijk gestructureerde bossen hier wel gebroed heeft. Ondanks deze twijfel is de Glanskop, conform de richtlijnen toch als broedvogel opgenomen.

Matkop Het enige paar dat is vastgesteld bevond zich aan de rand van het bosje bij het woonwagenkamp. Het is vreemd, dat in een zo vochtige omgeving als het onderzoeksgebied niet meer paren zijn gevonden.

Boomkruiper Territoria van deze soort zijn alleen in het noordelijk deel van het onderzoeksgebied vastgesteld. Beide bevonden zij zich binnen de terreinen met de opslagdepots van het Ministerie van Defensie. Ongetwijfeld hebben zij hun nesten ergens in een spleet van een van de aanwezige gebouwen gehad.

Vink In het bosje tegen de rand van het woonwagenkamp hadden zich drie paren van deze hoog in de bomen broedende soort gevestigd. Verder was er een vestiging in het noordelijk deel van het gebied. Dat de Vink ook in erfbeplantingen rond boerderijen broedt is al vaker vastgesteld en wordt door de ligging van de territoria bij de boerderijen nog eens bevestigd.

Kneu Kneuen broeden nogal eens in kleine kolonies. Hoewel bij twee paren moeilijk van een kolonie kan worden gesproken, was de realiteit dat er twee paren dicht bij elkaar een "territorium" hadden. Een geïsoleerd liggend bosje op de rand van het vliegveld en de polder vormde de uitverkoren plaats.

Huismus Huismussen en bebouwing zijn synoniem, al kunnen huismussen wel degelijk nesten in bomen bouwen. De boerderijen waren de enige plaatsen waar deze soort broedde.

Ringmus Evenals de vorige soort broedt de Ringmus graag in gebouwen en andere opstallen, al liggen deze overwegend in het landelijk gebied. In een boerderij waar ook al huismussen broedden, waren eveneens ringmussen aanwezig. In het terrein van de aanliggende Korporaal van Oudheusdenkazerne wordt in nestkasten gebroed.

Spreeuw Spreeuwen en huis- en ringmussen gaan goed samen en dit wordt bevestigd door de bewoning van de boerderijen door deze soort. Dit soort plekken vormen een ideale broedgelegenheid voor spreeuwen, die op de omringende graslanden hun voedsel kunnen zoeken.

Zwarte kraai Voor de Zwarte kraai bieden het vliegveld en de polders uitstekende foerageermogelijkheden. Twee paren is niet veel met rondom in de randen volop mogelijkheden om te nestelen. Waarschijnlijk worden de kraaien door jachtgerechtigden vervolgd en wordt een klein aantal paren getolereerd.

Ekster Een nest achter het woonwagenkamp werd niet bewoond. Van alle vier paren zijn de nesten gevonden. Twee ervan zaten bij de boerderijen, waarvan de bewoners de nesten met rust hebben gelaten.

Figuur 1. Soorten en aantallen broedvogels in 1994 van het vliegveld Hilversum en omgeving.

Soort	Aantal
Wilde eend	5
Scholckster	4
Kievit	12
Tureluur	2
Houtduif	10
Grote bonte specht	2
Veldleeuwerik	4
Boerenwaluw	1
Witte kwikstaart	3
Winterkoning	12
Heggenus	3
Merel	18
Gekraagde roodstaart	1
Roodborst	16
Zwartkop	2
Tijftjaf	7
Koolmees	11
Pimpelmees	8
Glanskop	2
Matkop	1
Boomkruiper	2
Kneu	2
Vink	8
Huisemus	8
Ringmus	5
Spreeuw	11
Zwarte kraai	2
Ekster	4

6.2 Niet-broedvogels

Tijdens het inventariseren is een aantal vogels waargenomen, dat niet aan de criteria voldeed en daardoor niet tot de broedvogels behoort. Verder is aantekening gehouden van foeragerende en overvliegende vogels. Alle waarnemingen van deze vogels die dus niet tot de broedvogels behoren zijn hieronder weergegeven.

Aalscholver Van deze soort zijn geregeld overvliegende exemplaren gesignaleerd op weg naar of afkomstig uit de kolonie in het Naardermeer.

Blauwe reiger Op 3 april en op 21 mei hield zich een foeragerend exemplaar in het gebied op.

Wilde eend Veertien wilde eenden waren op 11 juni in de polder aanwezig.

Kuifeend Op 21 mei vlogen vijf exemplaren in oostelijke richting over.

Bergeend Twee exemplaren vlogen op 9 april rondjes boven het gebied. Een exemplaar vloog op 7 mei in de richting van de Zwarte Berg en op 11 juni was dit het geval met twee bergenden.

Buizerd Bij bijna elke inventarisatie is wel een exemplaar gezien. Er werd zowel in de polder als op de grasmat van het vliegveld gefoerageerd. Het gebied wordt door exemplaren die in aangrenzende gebieden broeden als voedselgebied benut. Als voedsel bemachtigen zij voornamelijk mollen en regenwormen.

Sperwer Een jagende Sperwer vloog op 3 april door het gebied.

Torenvalk Geregeld is een Torenvalk gezien, die in het gebied focrageerde en daar ook met prooi vandaan kwam.

Kraanvogel Vier exemplaren vlogen op 16 april over.

Meerkoet In een slootje zwom op 21 mei een exemplaar

Waterhoen Af en toe zijn in de polder ter hoogte van de begraafplaats een of twee exemplaren gezien. Op 11 juni was er een exemplaar in een slootje bij het onverharde weggetje in de polder.

Scholekster Drie elkaar achtervolgende scholeksters vlogen op 21 mei naar het industrieterrein.

Kievit Tot het broedseizoen waren er regelmatig groepen kieviten in de polder en op het vliegveld aanwezig. Het maximum was \pm 500 exemplaren op 4 maart. Ook zaten er tijdens het broedseizoen wel eens in de vroege ochtend kieviten op het vliegveld.

Wulp Op 16 april kwamen vijf exemplaren over het gebied.

Goudplevier Soms worden goudplevieren in de polders aangetroffen, maar dit jaar waren er alleen overvliegende exemplaren. Op 4 maart vlogen er 150 exemplaren over en op 20 maart zeven.

Grutto Binnen het onderzochte gebied zijn van de Grutto slechts twee waarnemingen gedaan van één exemplaar en wel op 4 maart en op 9 april. In de achterliggende polder is de soort broedvogel.

Tureluur Exemplaren uit de achterliggende gebieden bezoeken vroeg in het seizoen ook wel eens het onderzoekterrein. Dat was op 3 april het geval met zes tureluurs.

Witgatje Twee exemplaren waren op 3 april in de polder aanwezig.

Groenpootruiter Op 9 april vloog een exemplaar in oostelijke richting over.

Kleine mantelmeeuw Een voedselzoekend exemplaar hield zich op 3 april in het gebied op. Een overvliegend exemplaar is op 7 mei waargenomen

Zilvermeeuw Af en toe is deze soort gesignaleerd. Vijf exemplaren focrageerden op 18 maart op het vliegveld en op 3 april waren dat er tien. Verder vlogen er op 7 mei enkele exemplaren over.

Stormmeeuw Samen met de Kokmeeuw is dit de soort die het meest van het gebied gebruik maakt. Beide soorten zoeken hun voedsel niet alleen in de polder, maar ook op het vliegveld. Dit duurt tot in april en daarna verdwijnen de stormmeeuwen naar de broedgebieden. Dagelijks kunnen zich vele tientallen exemplaren in de polders of op het vliegveld ophouden. Het maximum aantal was 97 exemplaren op 4 maart.

Kokmeeuw Voor deze soort geldt hetzelfde als bij de bovenstaande met daarbij de aantekening dat er ook in het broedseizoen voedsel in het gebied wordt gezocht. De aantallen kunnen oplopen tot enkele honderden. Een topaantal van \pm 1400 exemplaren bezocht op 3 april het gebied.

Holenduif Het hele jaar door zijn holenduiven in het gebied te vinden. Dit zijn broedvogels uit de omgeving. 's Winters lopen de aantallen op tot vele tientallen exemplaren; in het broedseizoen is dat aantal veel kleiner en gaat het meestal om enkele exemplaren, zoals op 3 april toen zes exemplaren zijn gezien.

Houtduif In geen enkele maand ontbreekt de Houtduif. Vooral 's winter is het gebied geliefd en worden met name de resten van de maïs die nog op de akkers liggen geconsumeerd. Toen de inventarisaties begonnen was het aantal al afgenomen en het maximum aantal bleef beperkt tot 85 exemplaren op 12 maart. Van april t.e.m. juni was het maximum 15 exemplaren op een dag.

Graspieper Hoewel zich 's winters voortdurend graspiepers in het poldergebied ophouden, broeden zij niet in dit deel. De laatste exemplaren zijn op 9 april gesignaleerd op drie verschillende plaatsen. Op 16 april vlogen zes exemplaren over.

Grote lijster De enige waarneming van deze soort dateert van 12 maart, toen in de noordhoek bij de Noodweg een zingend exemplaar is aangetroffen.

Kramsvogel Op 3 april vloog een groepje van 12 kramsvogels over in oostelijke richting.

Zanglijster De zang van deze soort is op 12 maart en op 20 maart gehoord. De zangplaatsen bevonden zich op ongeveer 300 meter uit elkaar, in de bosjes aan de noordrand tegen de Noodweg.

Koperwiek Enkele groepen van vele tientallen exemplaren begaven zich op 20 april in oostelijke richting.

Gekraagde roodstaart Een ♀ is op 7 mei bij een van de boerderijen aan de Weg op de Egelshoek gezien.

Tuinfluitier Een zingend exemplaar zat op 7 mei in de houtsingel tussen de boerderijen aan de Weg op de Egelshoek. Verder was er ook nog een zingend exemplaar in dezelfde hock op 18 juni.

Fitis In de bosjes achter het grote parkeerterrein bij het vliegveld zong op 16 april een exemplaar en op 30 april was dat het geval bij een Fitis in het bosje ten noorden van het woonwagenkamp.

Goudhaantje In hetzelfde bosje is op 30 april ook een Goudhaantje gehoord.

Bonte vliegenvanger Een doortrekkend exemplaar liet zijn zang op 7 mei langs de Noodweg horen.

Staartmees In het singeltje tussen de twee boerderijen aan de Weg op de Egelshoek is op 3 april een paartje staartmezen gesignaleerd en in de bosjes aan de noordzijde bij de bunker hield zich op 11 juni een paartje op.

Rietgors Uit een slootrandje langs het onverharde weggetje vloog op 12 maart een Rietgors op.

Groenling Op 20 maart vloog een Groenling naar het oosten en op 30 maart was er een exemplaar in de noordwesthoek van het gebied.

Putter Een exemplaar was op 12 maart bij de bunker aan de noordoostzijde aan het voedsel zoeken en op 20 maart zijn langs de Weg op de Egelshoek een exemplaar in de bomen aan de rand en vier overvliegende exemplaren gezien.

Goudvink Deze in de broedtijd geheimzinnige soort is alleen op 4 maart gesignaleerd.

Ringmus Voor het broedseizoen zijn enkele groepjes van deze soort gezien. Op 12 maart waren dat 28 ringmussen en op 20 maart twintig, die foerageerden op de oogstresten van een vroegere maïsakker.

Spreeuw De Spreeuw is een geregelde bezoeker van het gebied, die met name graag in het korte gras van het vliegveld zijn voedsel zoekt. Het hele jaar door zijn er groepen aanwezig, waarbij het om honderden exemplaren kan gaan. Zo waren er op 4 maart circa 200 exemplaren op het vliegveld aanwezig.

Zwarte kraai Ook deze soort behoort tot de vaste gasten, zoals op 18 maart toen een groep van 12 exemplaren aan het voedsel zoeken was.

Kauw Voor de Kauw geldt hetzelfde als bij de vorige soorten. Soms gaat het om groepen van vele tientallen exemplaren, zoals op 21 mei, toen zich 30 exemplaren in het korte gras van het vliegveld ophielden.

Ekster In de polder zijn op 20 maart vier exemplaren gesignaleerd.

Vlaamse gaai In de broedtijd waren op 12 maart en 3 april exemplaren in het noordwestelijk deel tegen de bebouwing van Loosdrecht aanwezig. Verder bevonden zich op drie data in maart en een datum in mei exemplaren in het bosje boven de parkeerplaats. De gegevens waren niet toereikend voor het vaststellen van een territorium.

6.3 Zoogdieren

Haas Van maart tot en met mei hielden zich enkele keren hazen in het gebied op. Het maximum was vier hazen op 20 maart.

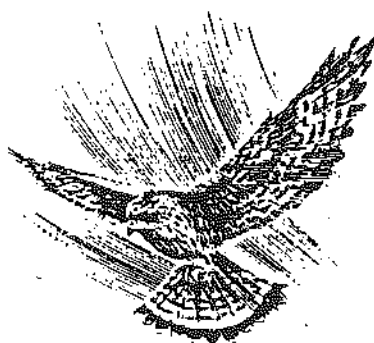
Konijn Van deze soort zijn af en toe exemplaren waargenomen.

Bunzing Sporen van deze soort zijn op 21 mei in de modder van een slootrand aan de zuidoosthoek van het gebied op 21 mei aangetroffen

Vos Op 11 juni is een vos gesignaleerd.

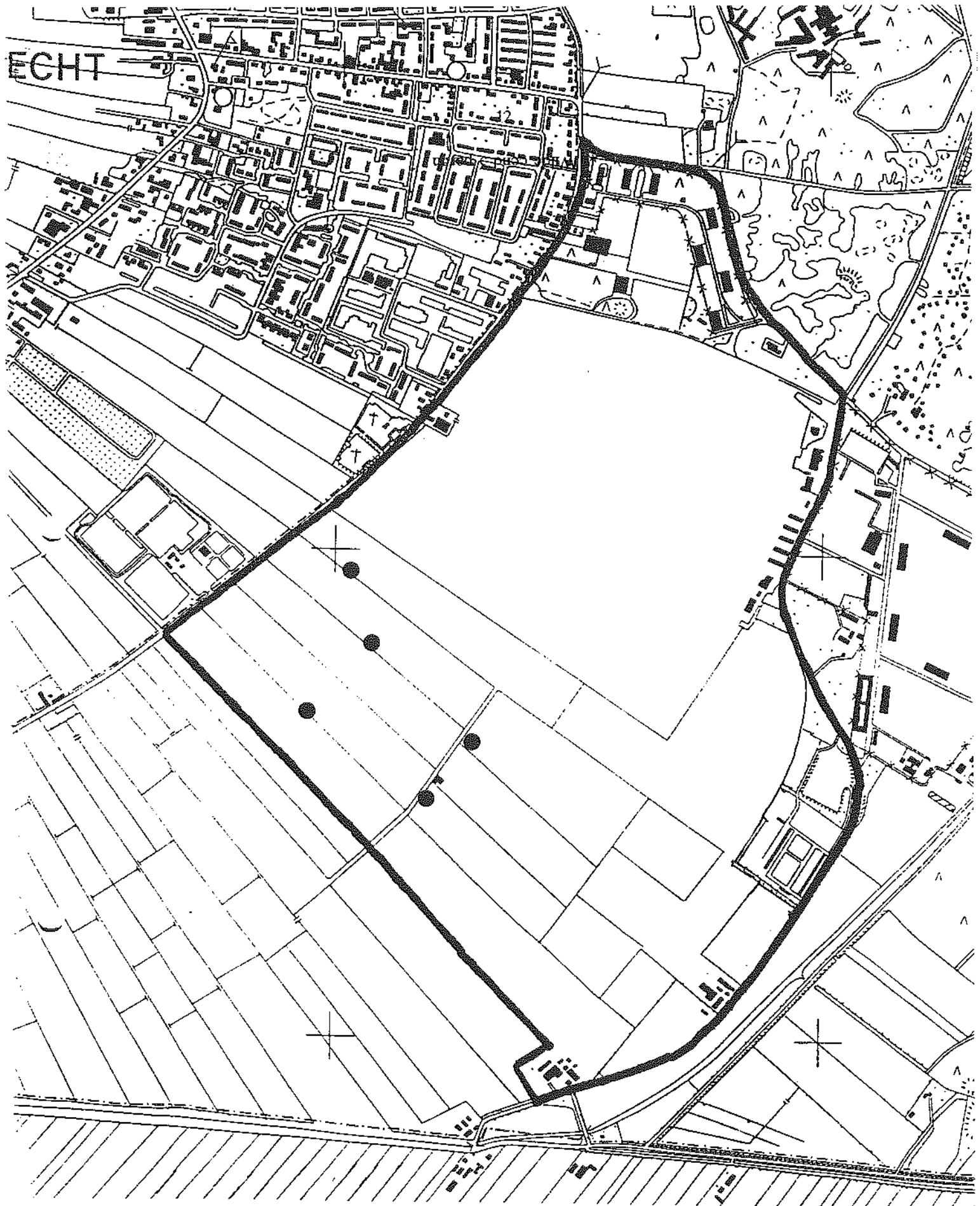
6.4 Slakken

Oranje naaktslak (*Arion rufus*) Langs een slootrand is op 21 mei een exemplaar gevonden. Ongetwijfeld zullen er bij een gericht onderzoek nog veel meer soorten en ook grotere aantallen van deze soort gevonden worden.

BIJLAGE 1. Territoriakaarten van de broedvogels.

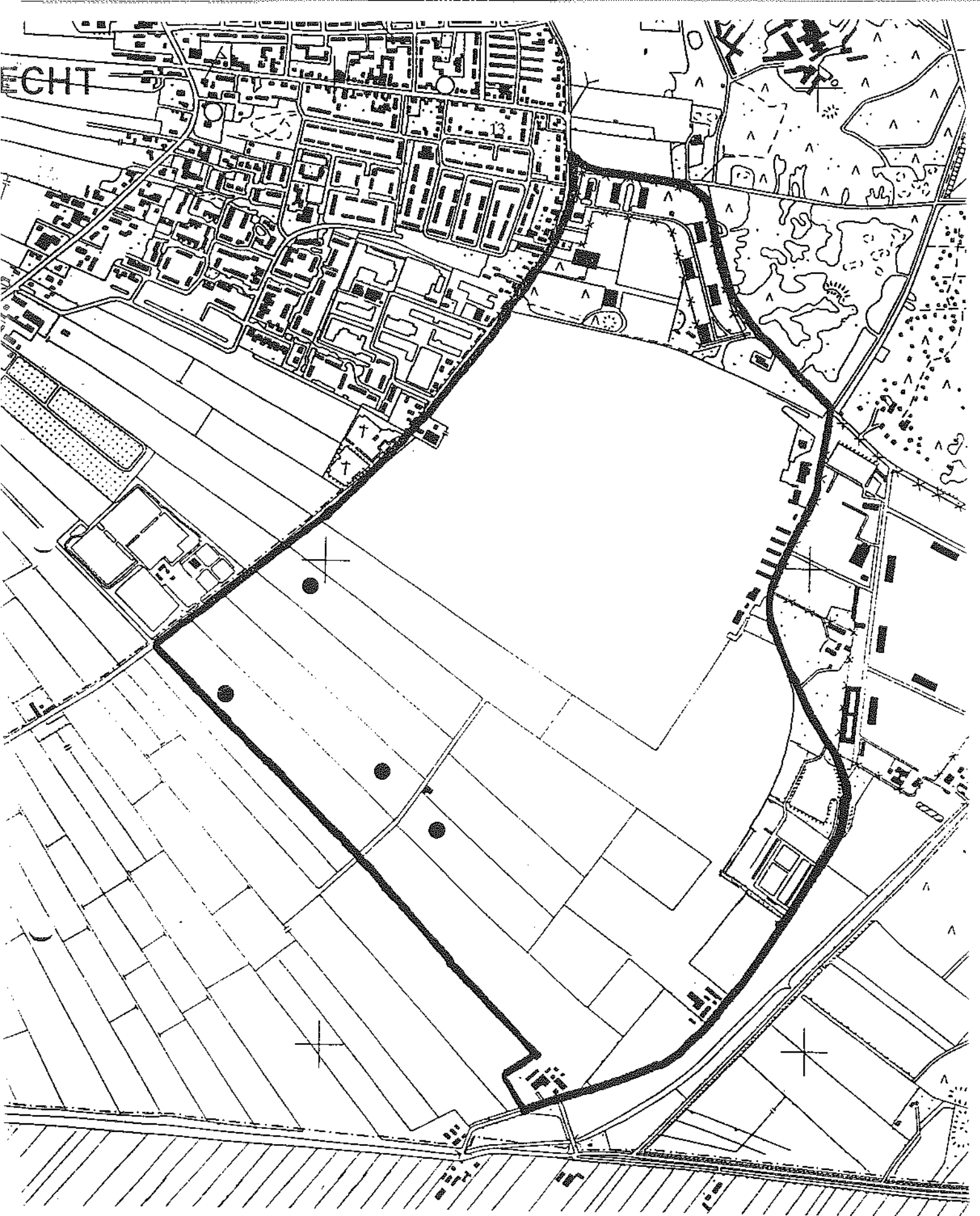
1
2
3

Wilde eend 5 paren

SCHAAL 1 :10000

VLIEGVELD HILVERSUM E.O.

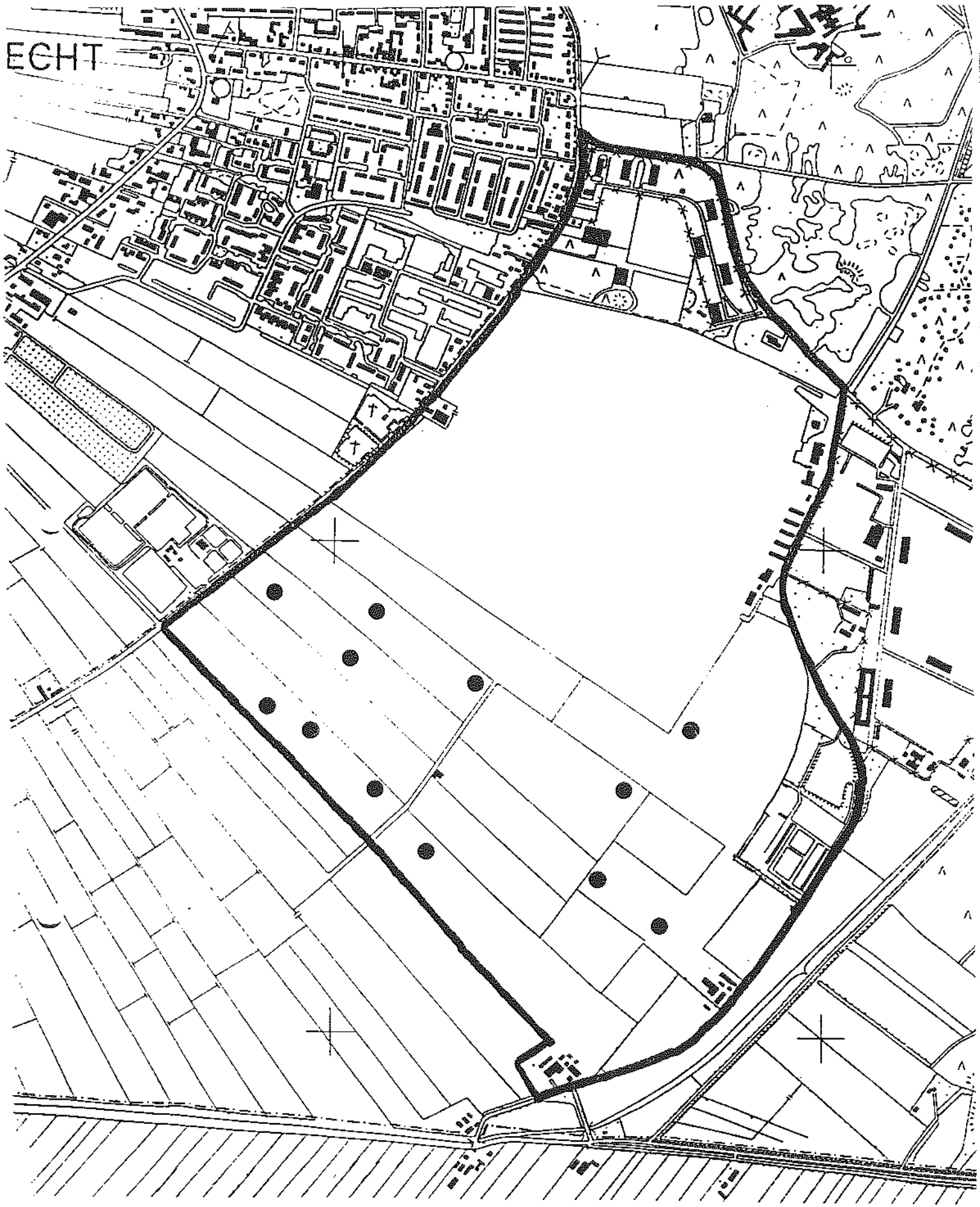

Scholekster 4 paren

SCHAAL 1 :10000

VLIEGVELD HILVERSUM E.O.

ECHT

N
↑

Kievit 12 paren

SCHAAL 1 :10000

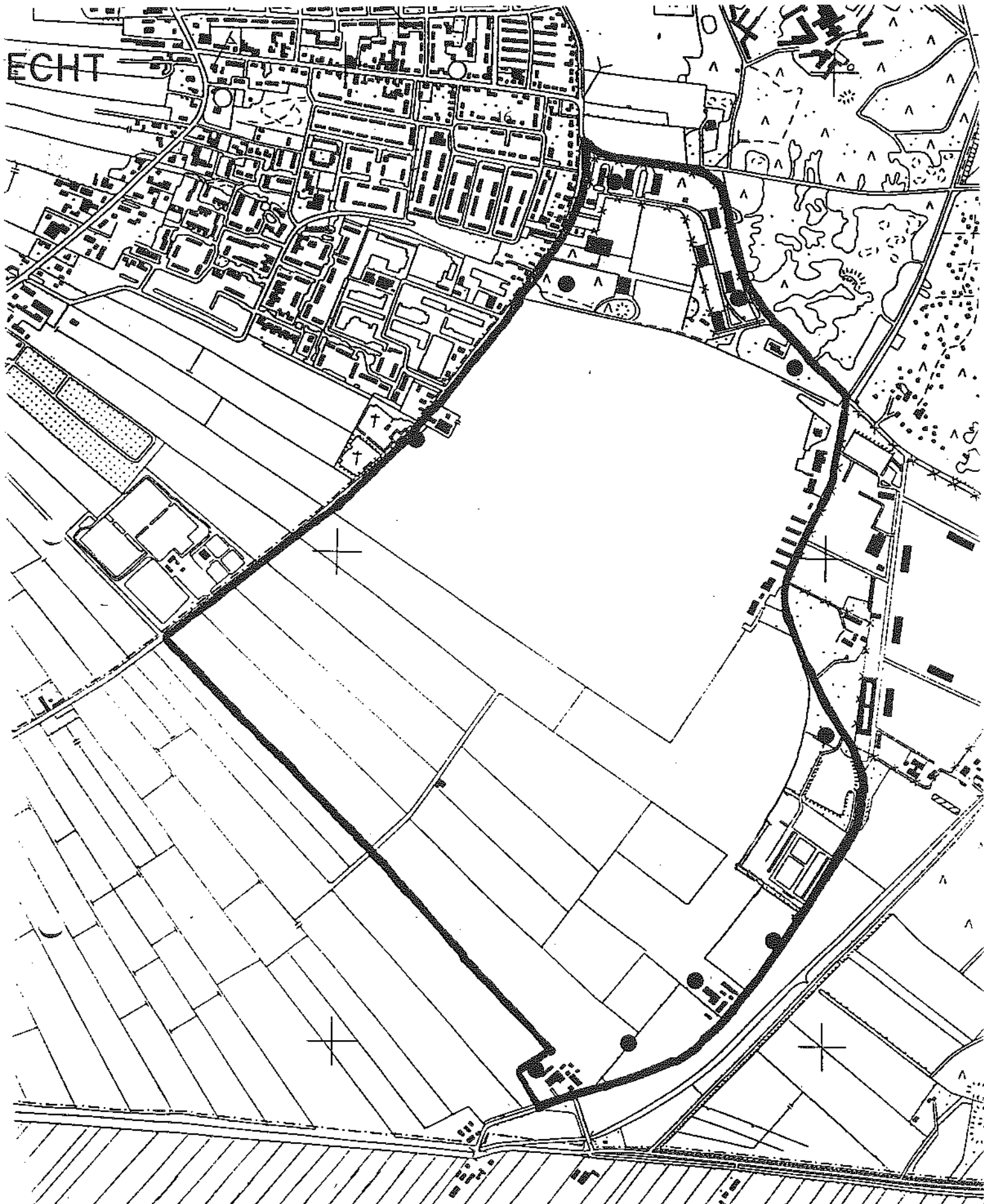
VLIEGVELD HILVERSUM E.O.

Tureluur 2 paren

SCHAAL 1 :10000

VLIEGVELD HILVERSUM E.O.

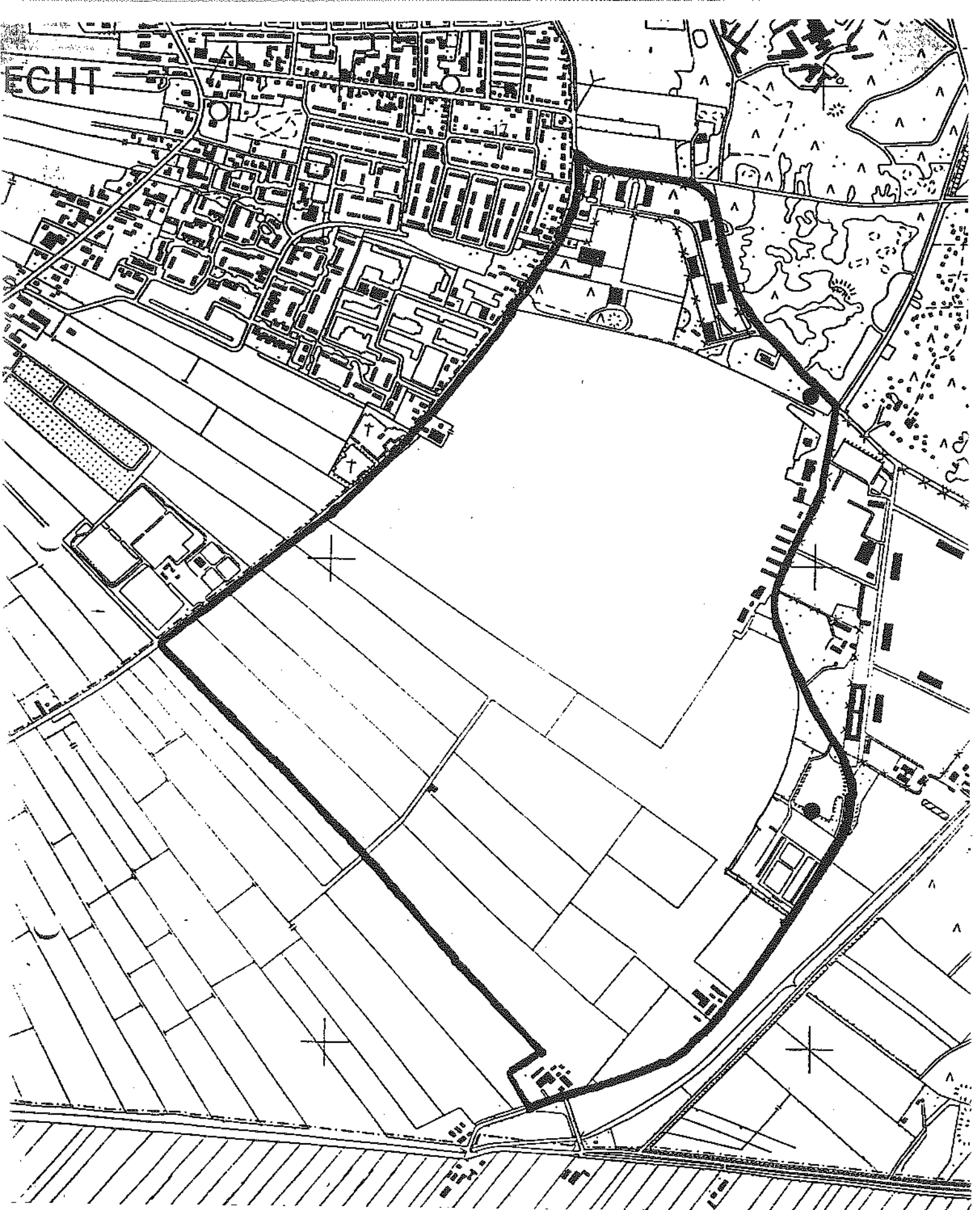
ECHT

Houtduif 10 paren

SCHAAL 1 :10000

VLIEGVELD HILVERSUM E.O.

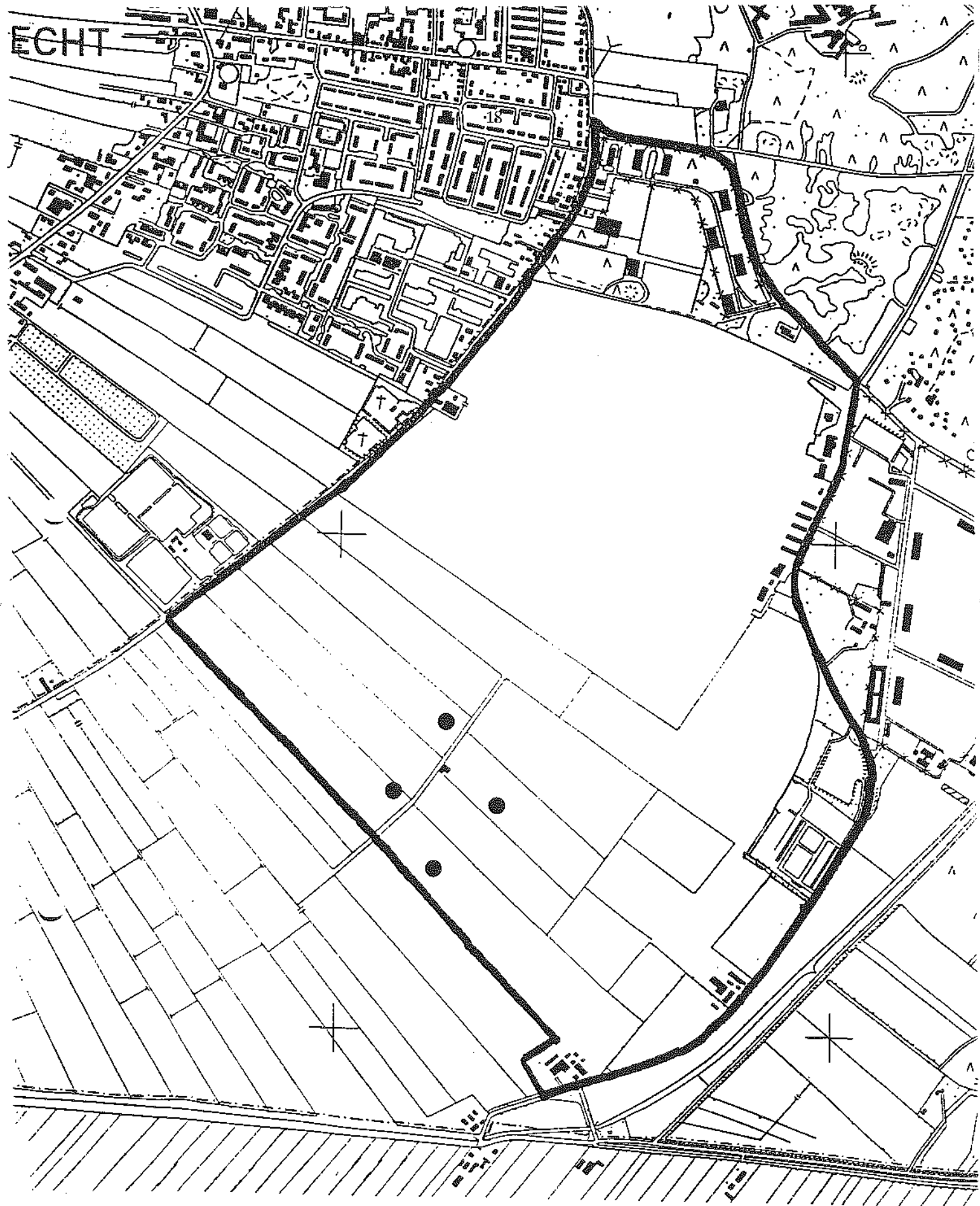

N
↑

Grote bonte specht 2 paren

SCHAAL 1 : 10000

VLIEGVELD HILVERSUM E.O.

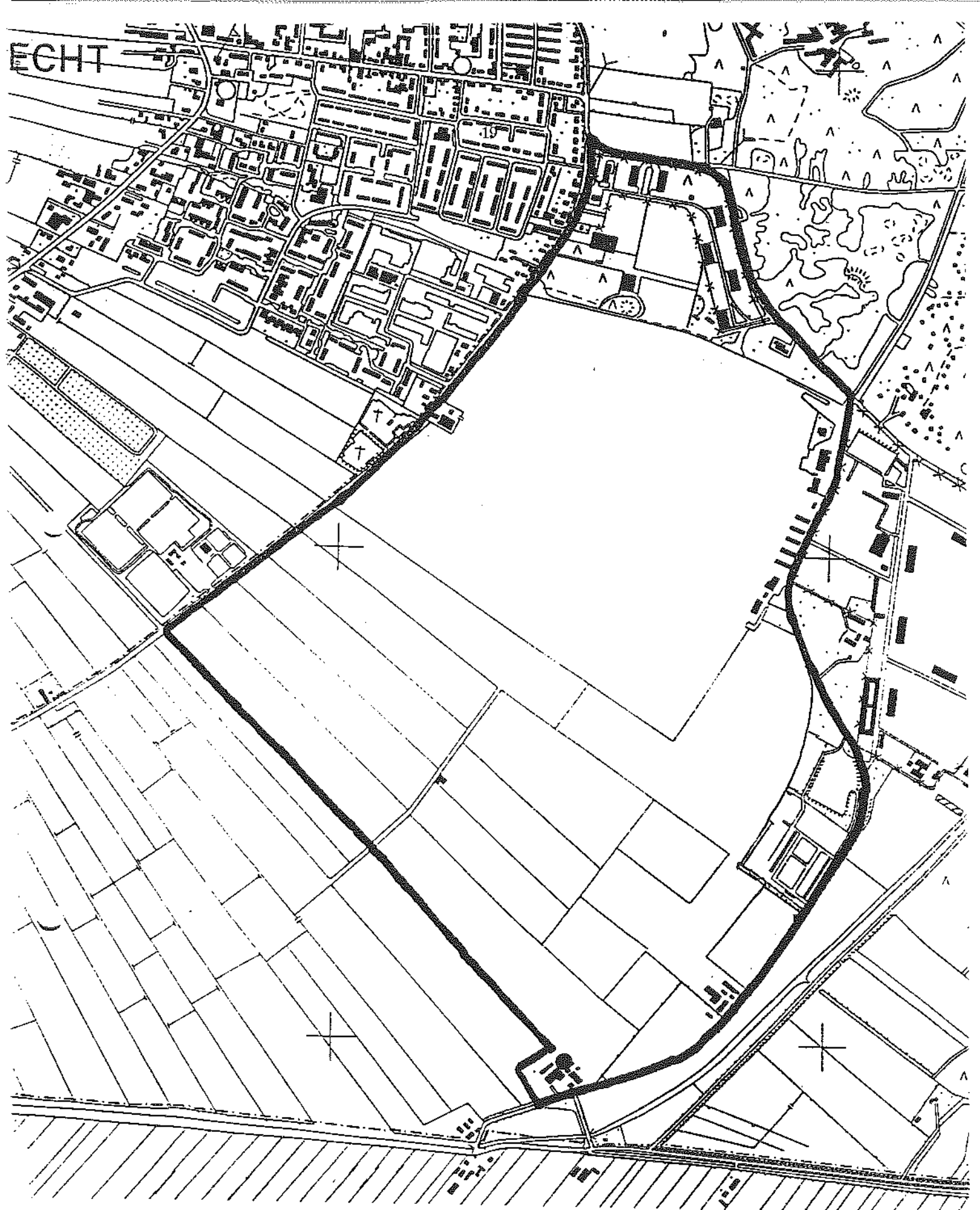

N
↑

Veldleeuwerik 4 paren

SCHAAL 1 : 10000

VLIEGVELD HILVERSUM E.O.

Boerenwaluw 1 paar

SCHAAL 1 :10000

VLIEGVELD HILVERSUM E.O.

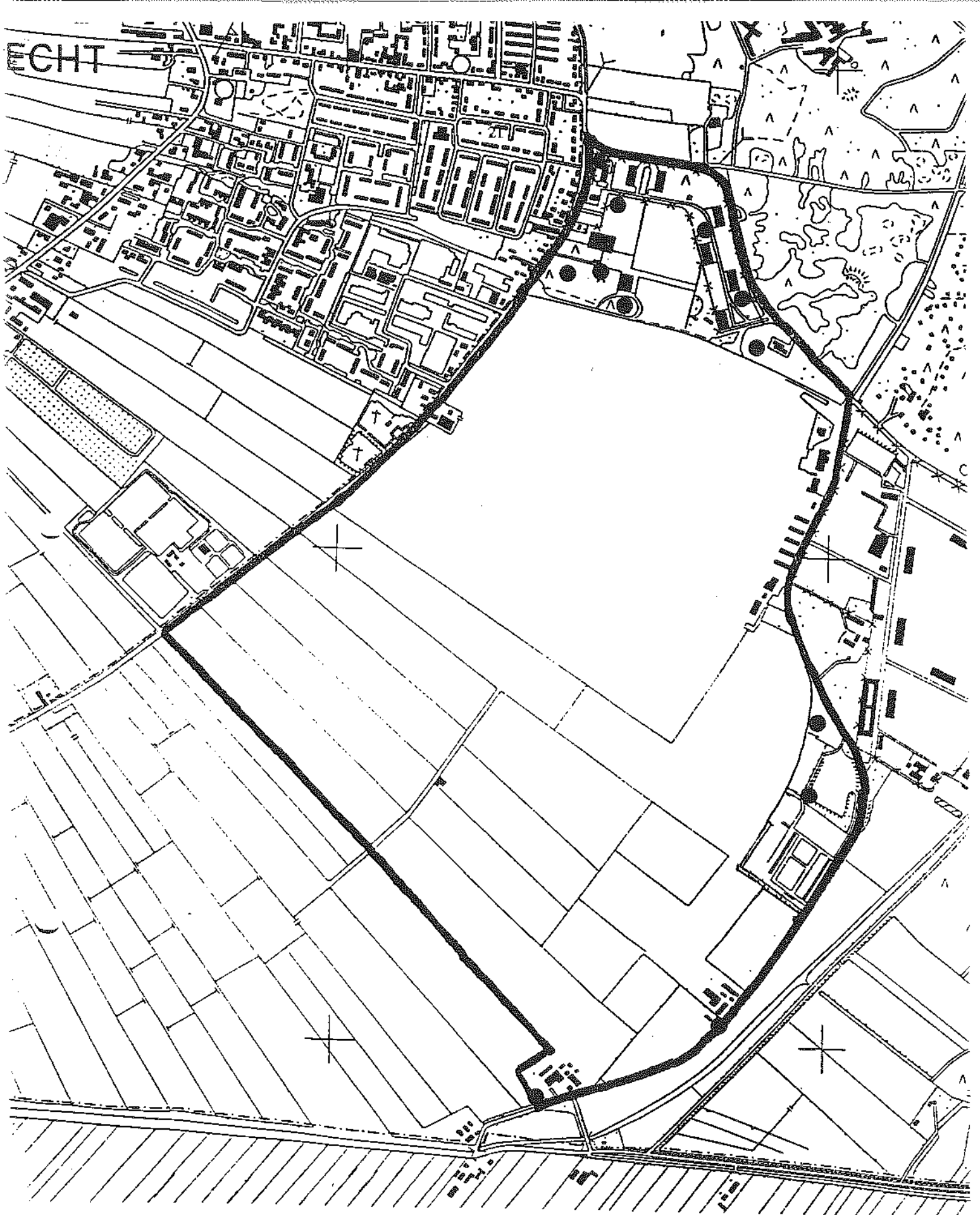
ECHT

Witte kwikstaart 3 paren

SCHAAL 1 :10000

VLIEGVELD HILVERSUM E.O.

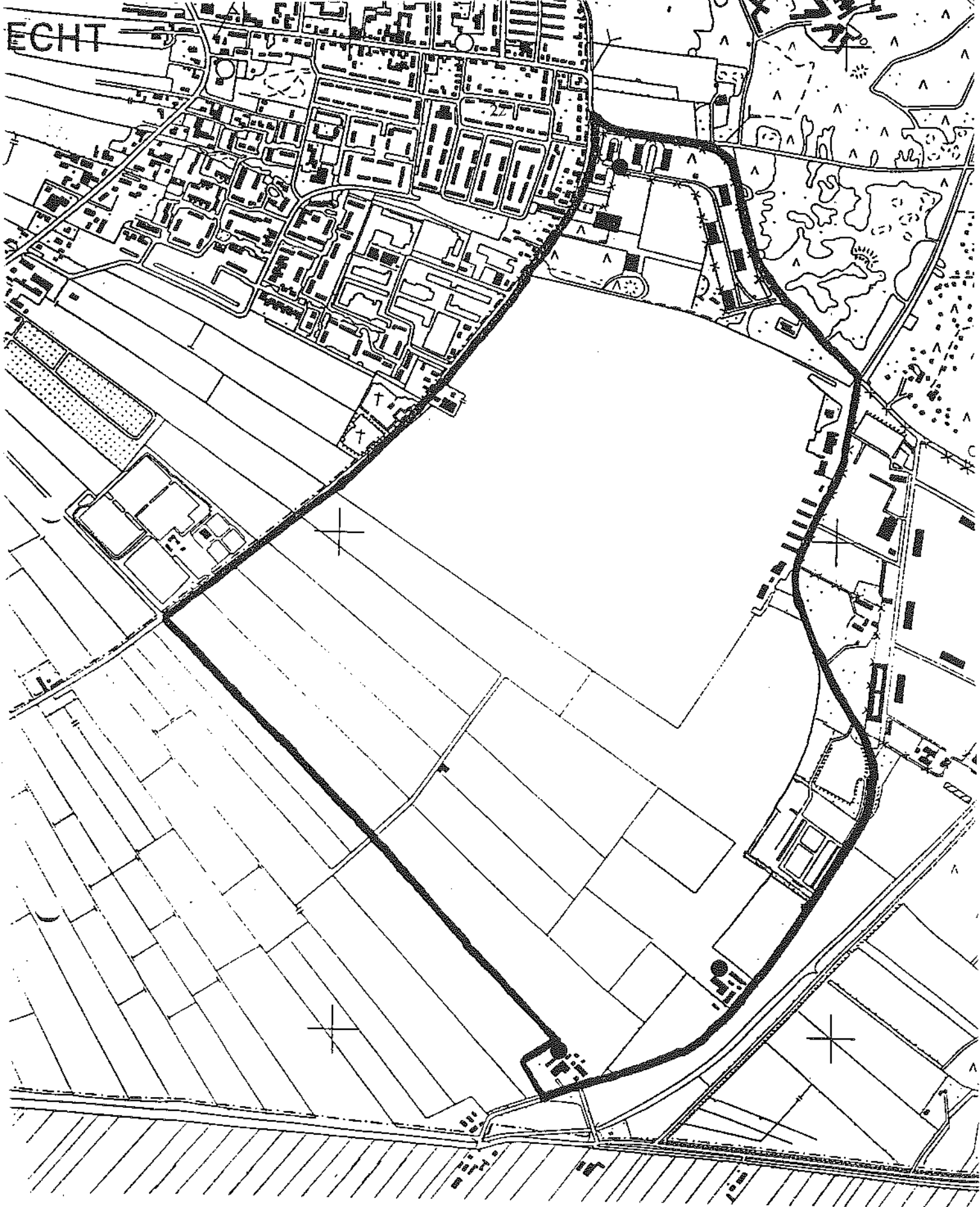

Winterkoning 12 paren

SCHAAL 1 :10000

VLIEGVELD HILVERSUM E.O.

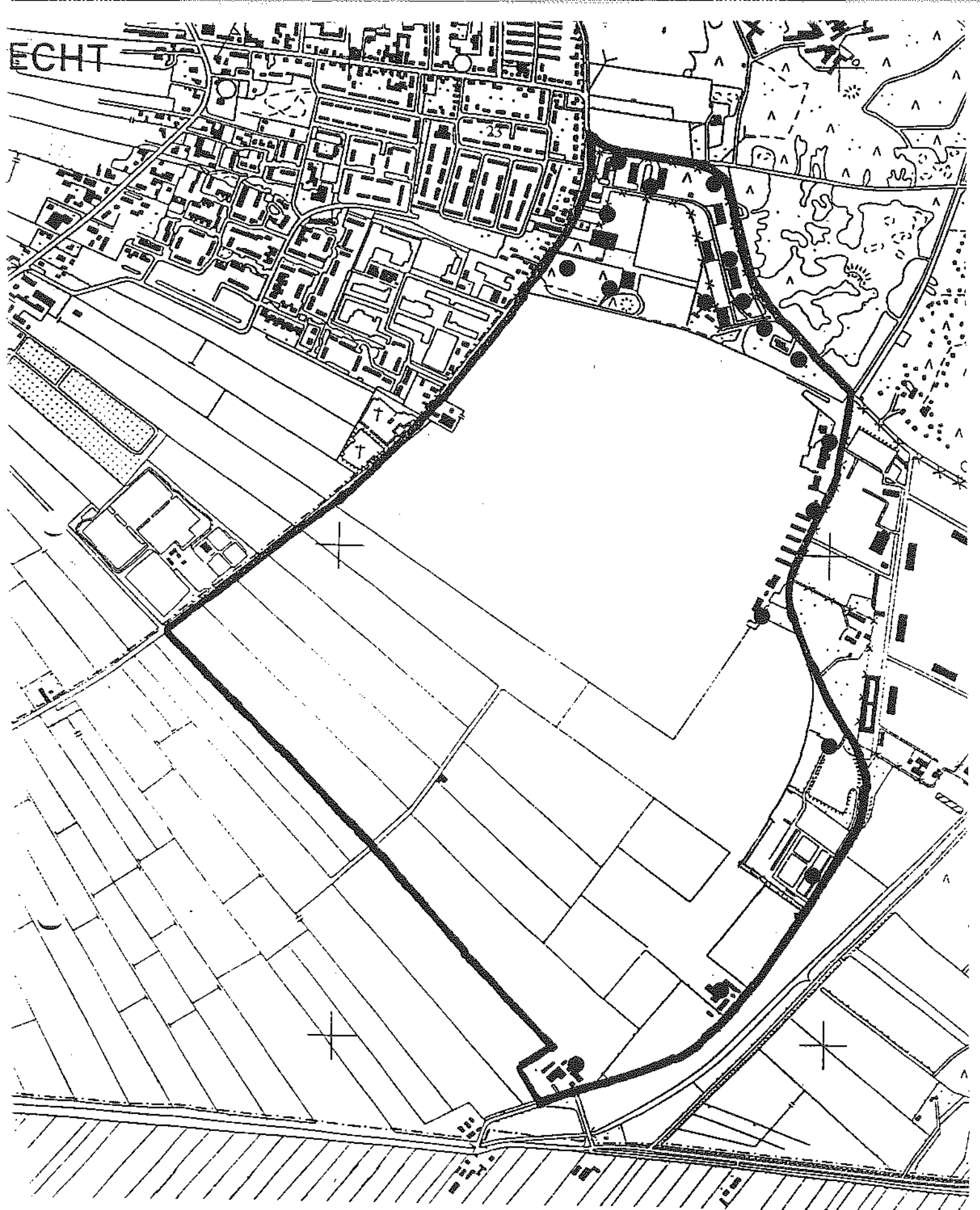
ECHT

Heggemus 3 paren

SCHAAL 1 :10000

VLIEGVELD HILVERSUM E.O.

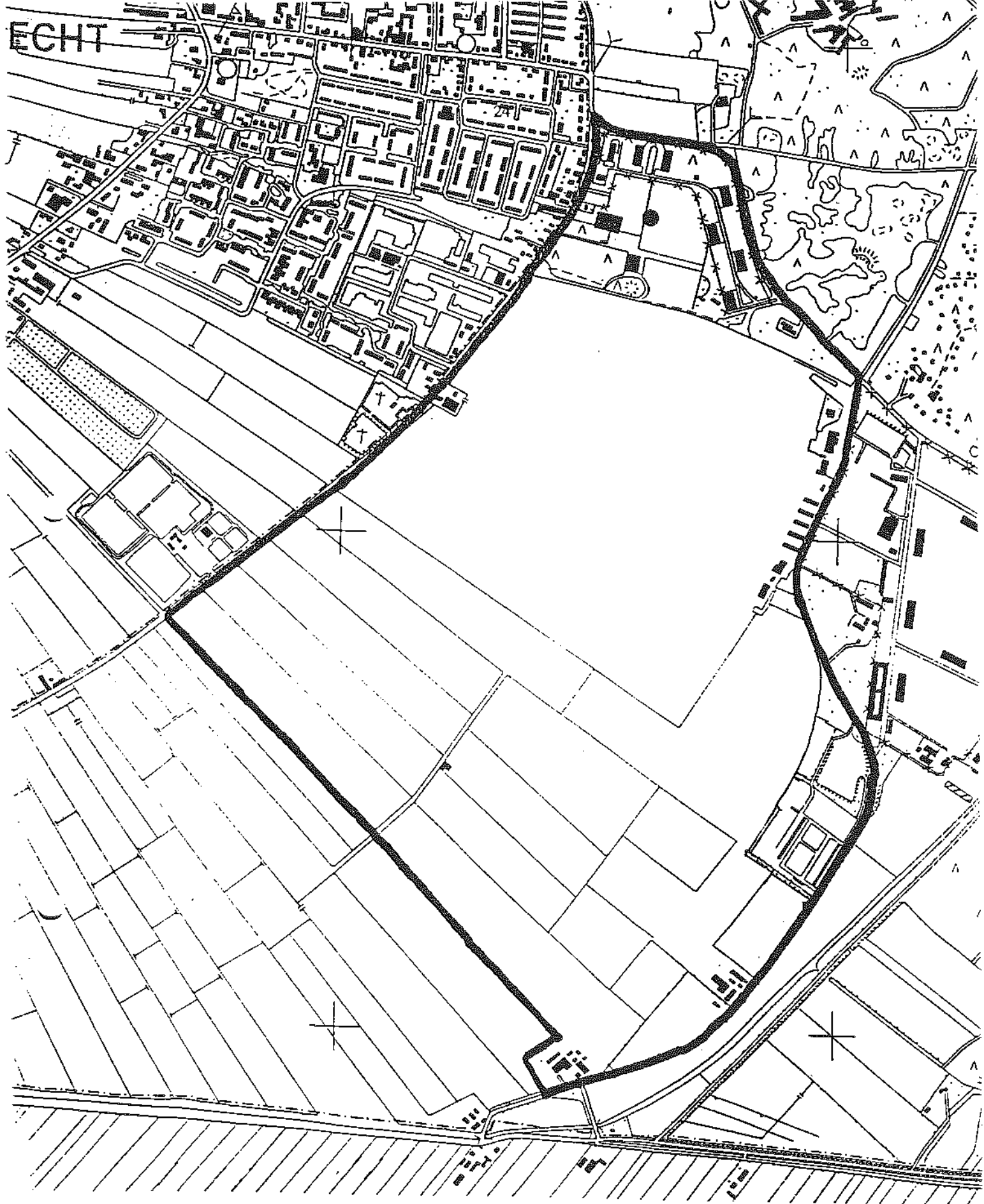

Merel 18 paren

SCHAAL 1 :10000

VLIEGVELD HILVERSUM E.O.

ECHT

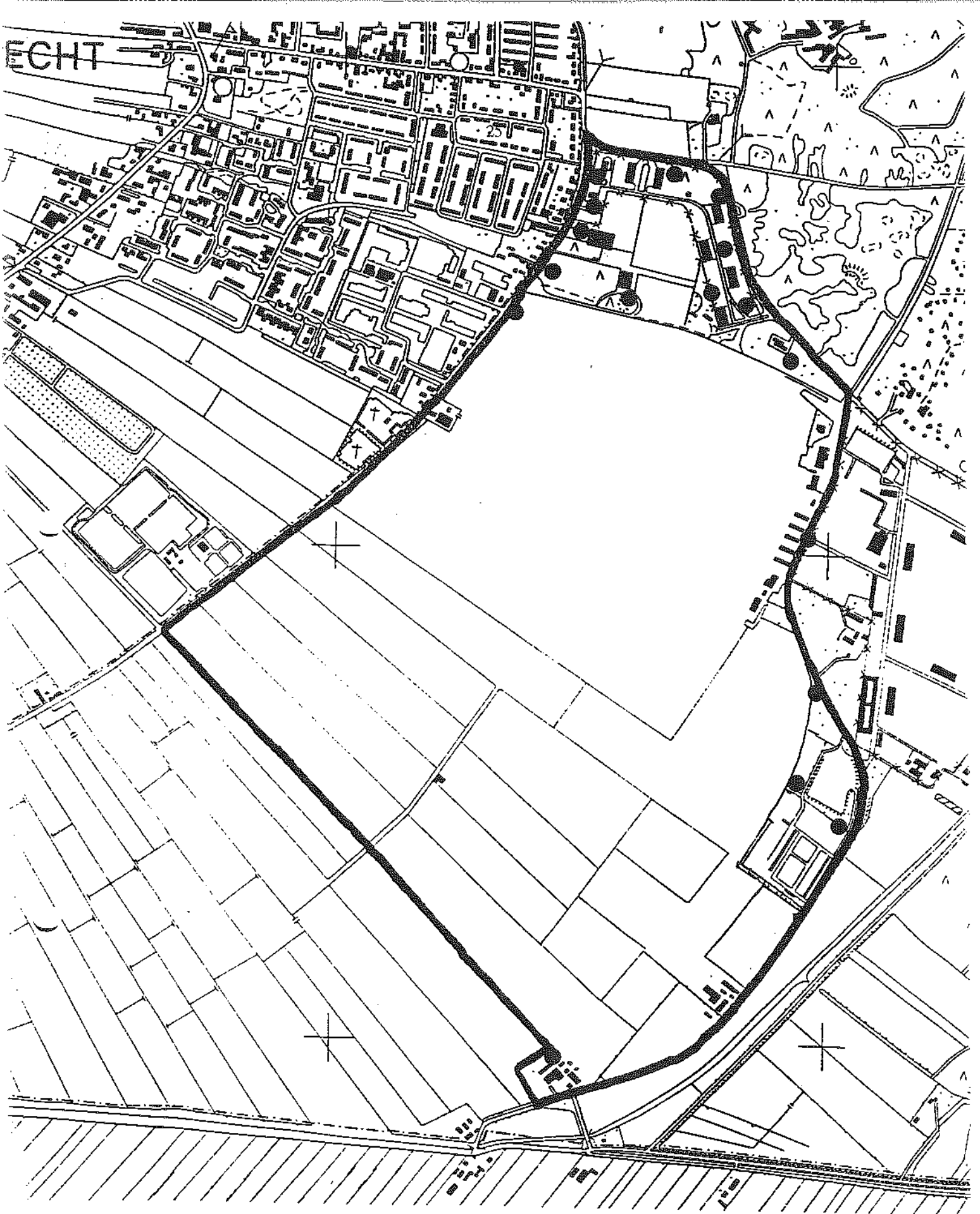

N
↑

Gekraagde roodstaart 1 paar

SCHAAL 1 :10000

VLIEGVELD HILVERSUM E.O.

N
↑

Roodborst 17 paren

SCHAAL 1 :10000

VLIEGVELD HILVERSUM E.O.

ECHT

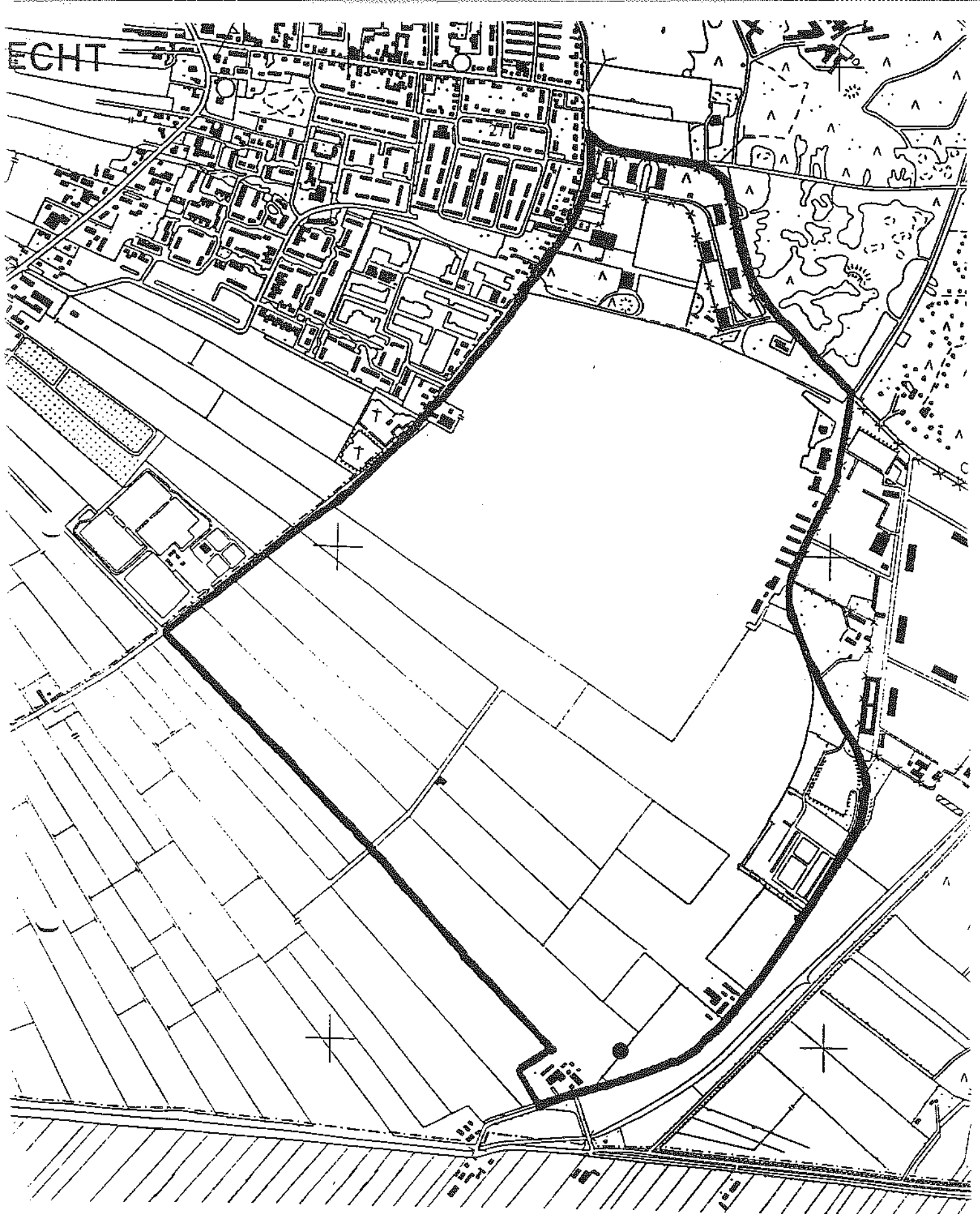
251

N
↑

Zwartkop 2 paren

SCHAAL 1 :10000

VLIEGVELD HILVERSUM E.O.

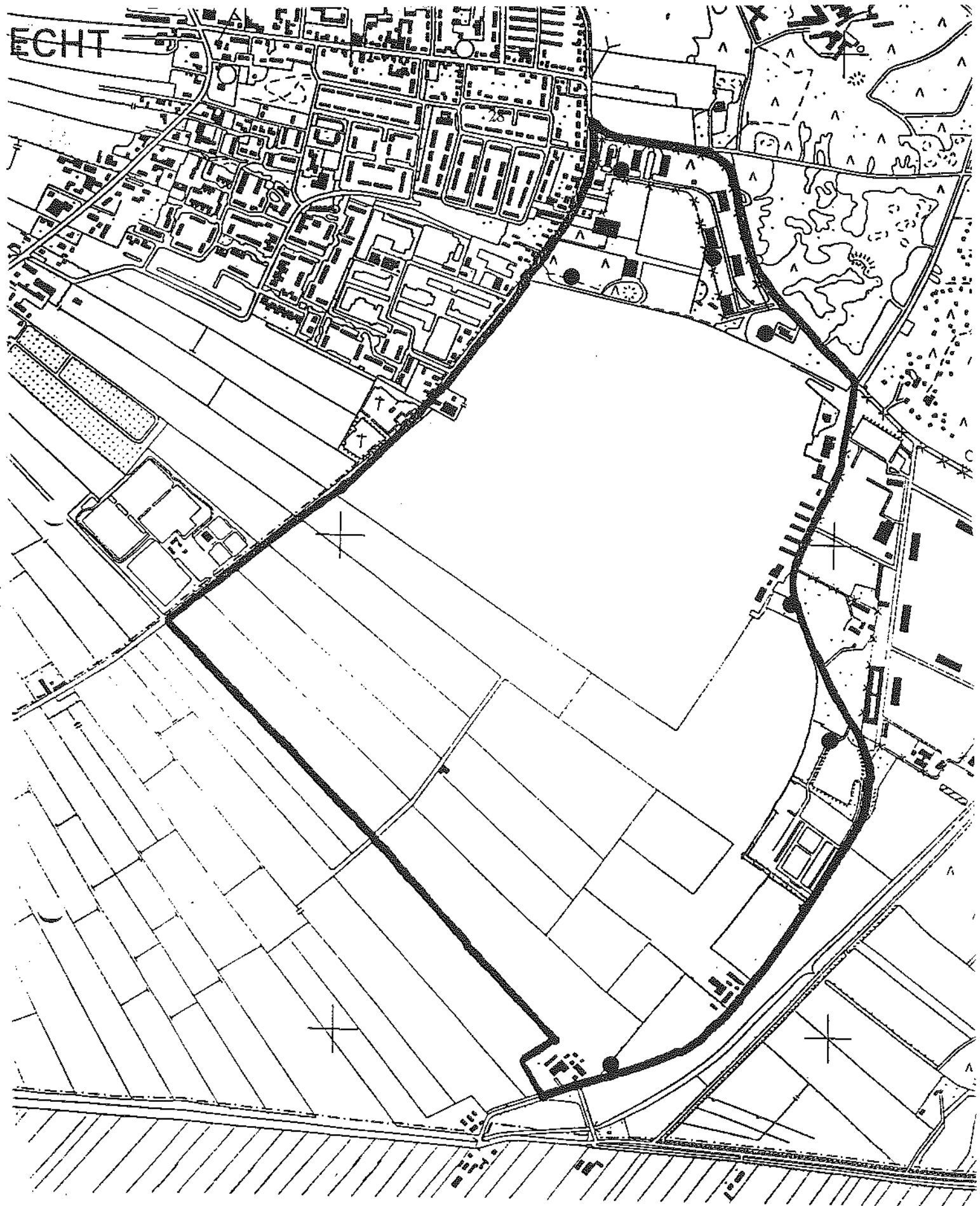
N
↑

Grasmus 1 paar

SCHAAL 1 :10000

VLIEGVELD HILVERSUM E.O.

ECHT

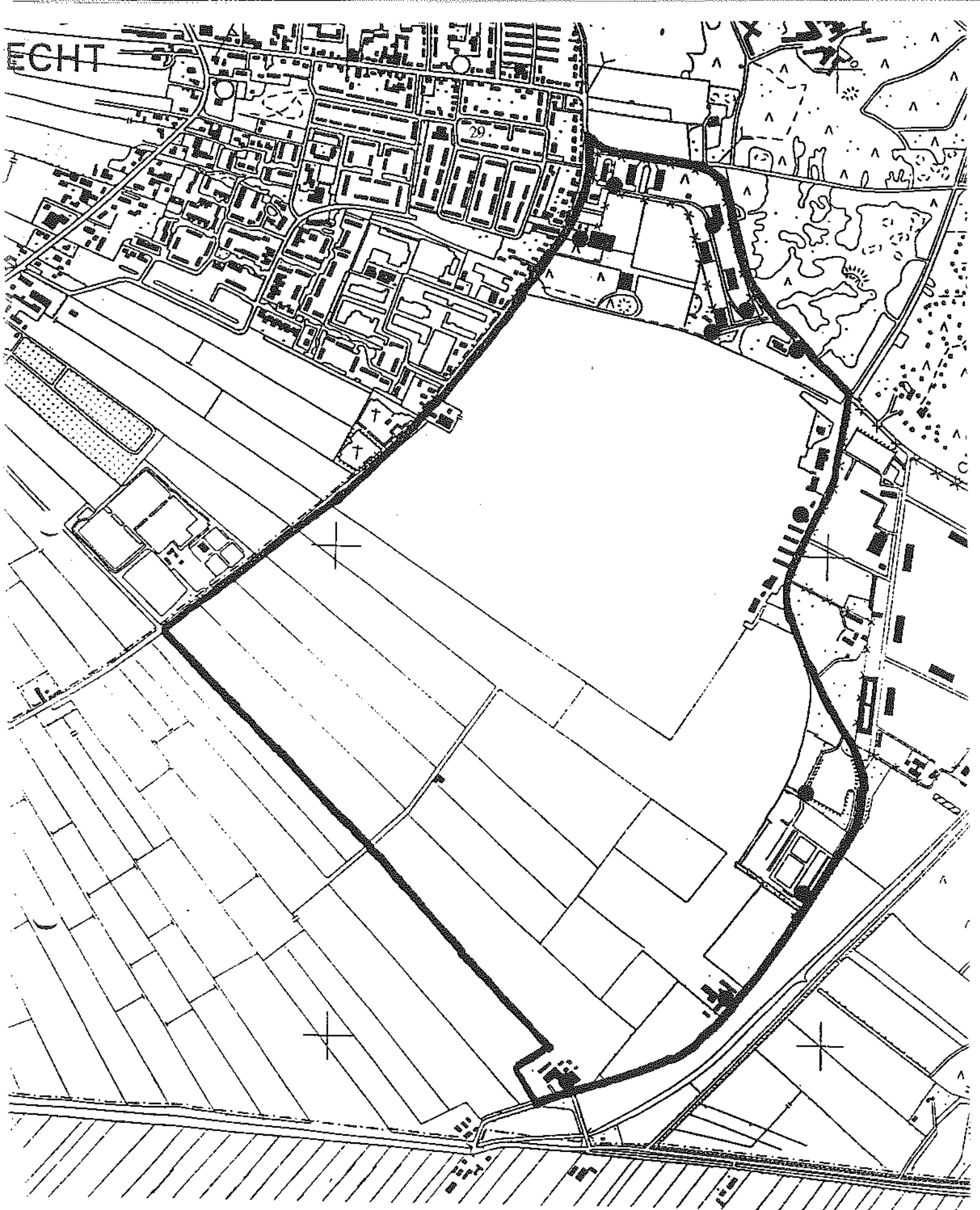

N
↑

Tjiftjaf 7 paren

SCHAAL 1 : 10000

VLIEGVELD HILVERSUM E.O.

N
↑

Koolmees 11 paren

SCHAAL 1 :10000

VLEGVELD HILVERSUM E.O.

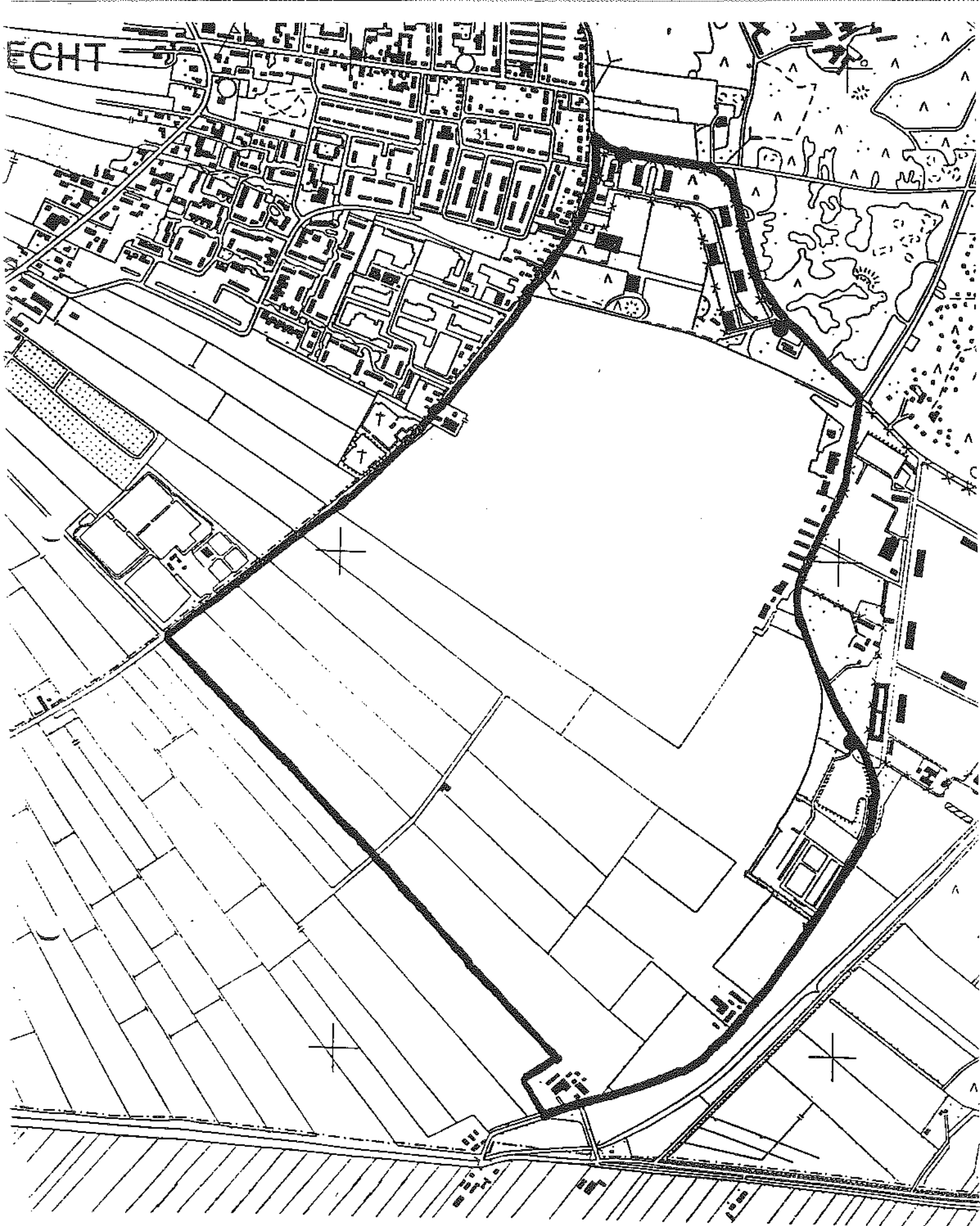

N
↑

Pimpelmees 8 paren

SCHAAL 1 : 10000

VLIEGVELD HILVERSUM E.O.

Glanskop 3 paren

SCHAAL 1 : 10000

VLIEGVELD HILVERSUM E.O.

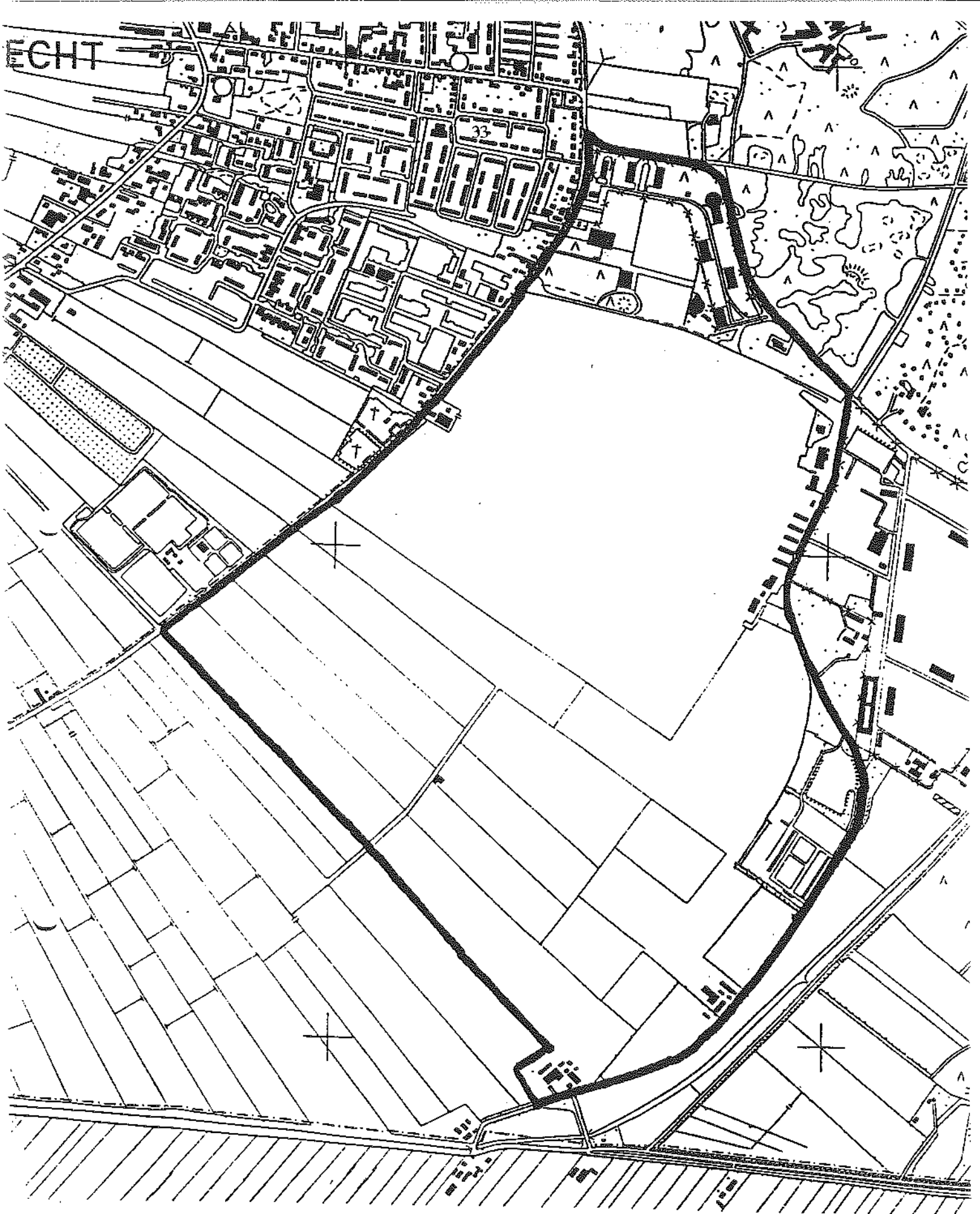
ECHT

Matkop 1 paar

SCHAAL 1 :10000

VLIEGVELD HILVERSUM E.O.

N
↑

Boomkruiper 2 paren

SCHAAL 1 : 10000

VLIEGVELD HILVERSUM E.O.

Vink 8 paren

SCHAAL 1 : 10000

VLIEGVELD HILVERSUM E.O.

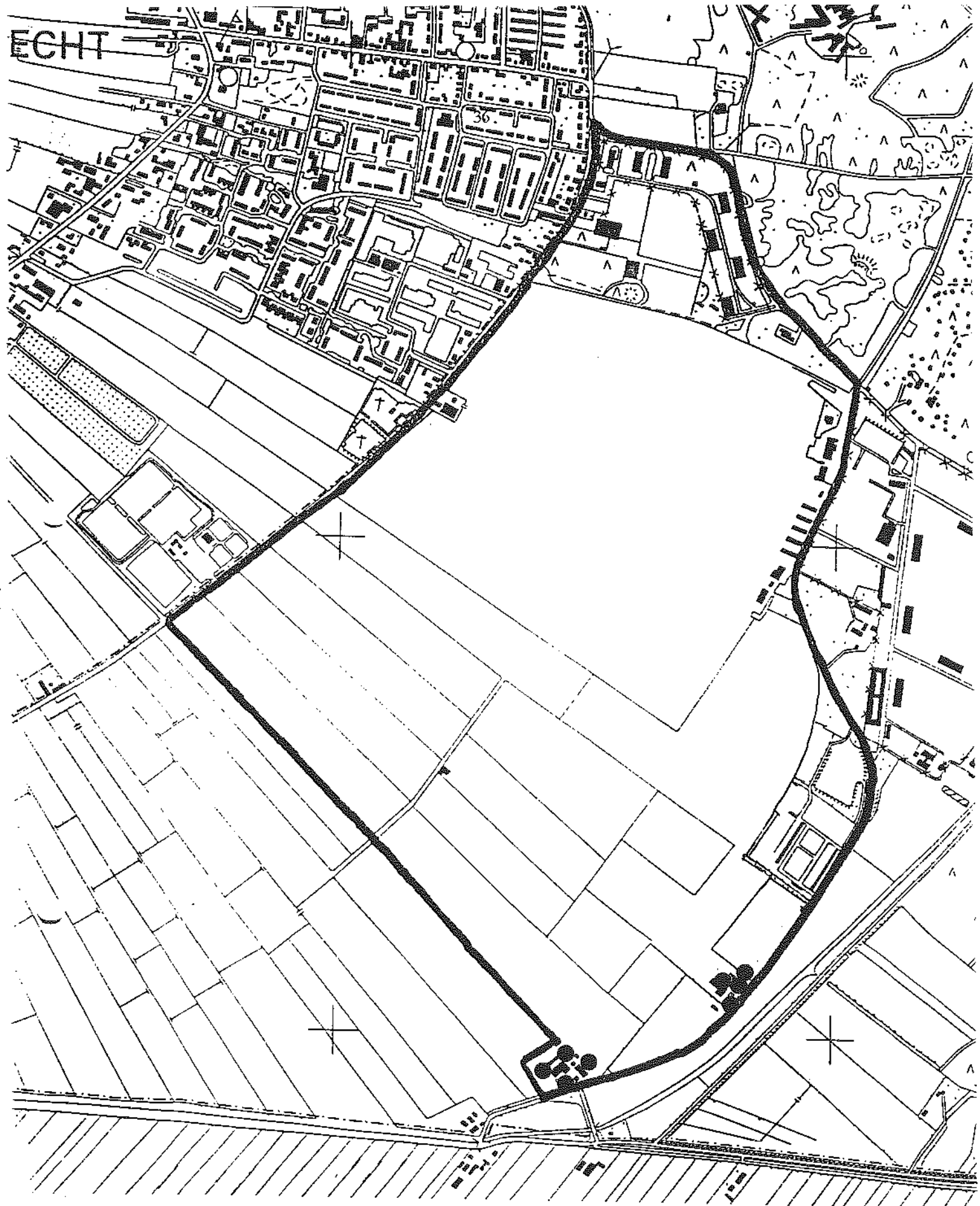

N
↑

Kneu 2 paren

SCHAAL 1 :10000

VLEIENVELD HILVERSUM E.O.

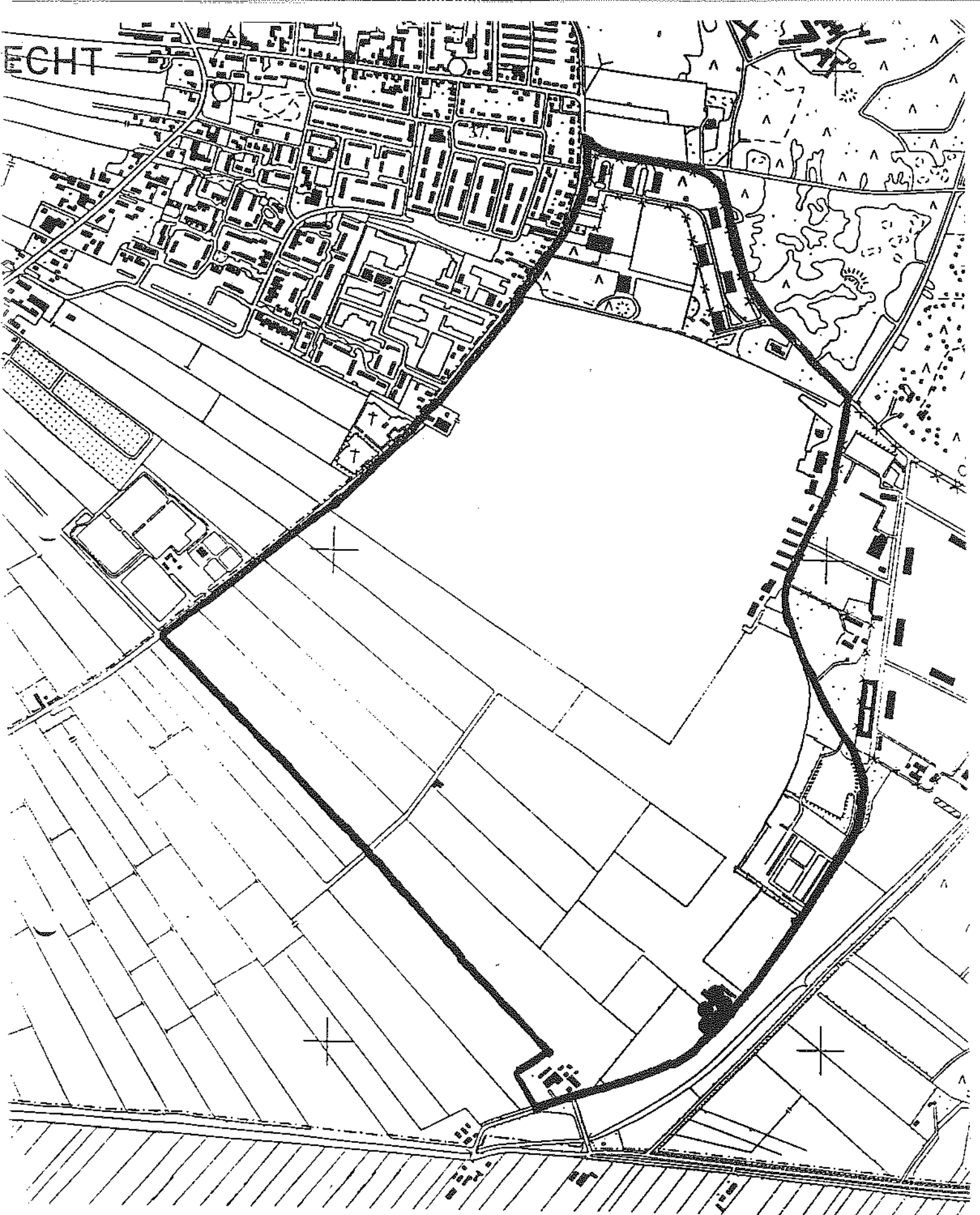

N
↑

Huismus 8 paren

SCHAAL 1 :10000

VLIEGVELD HILVERSUM E.O.

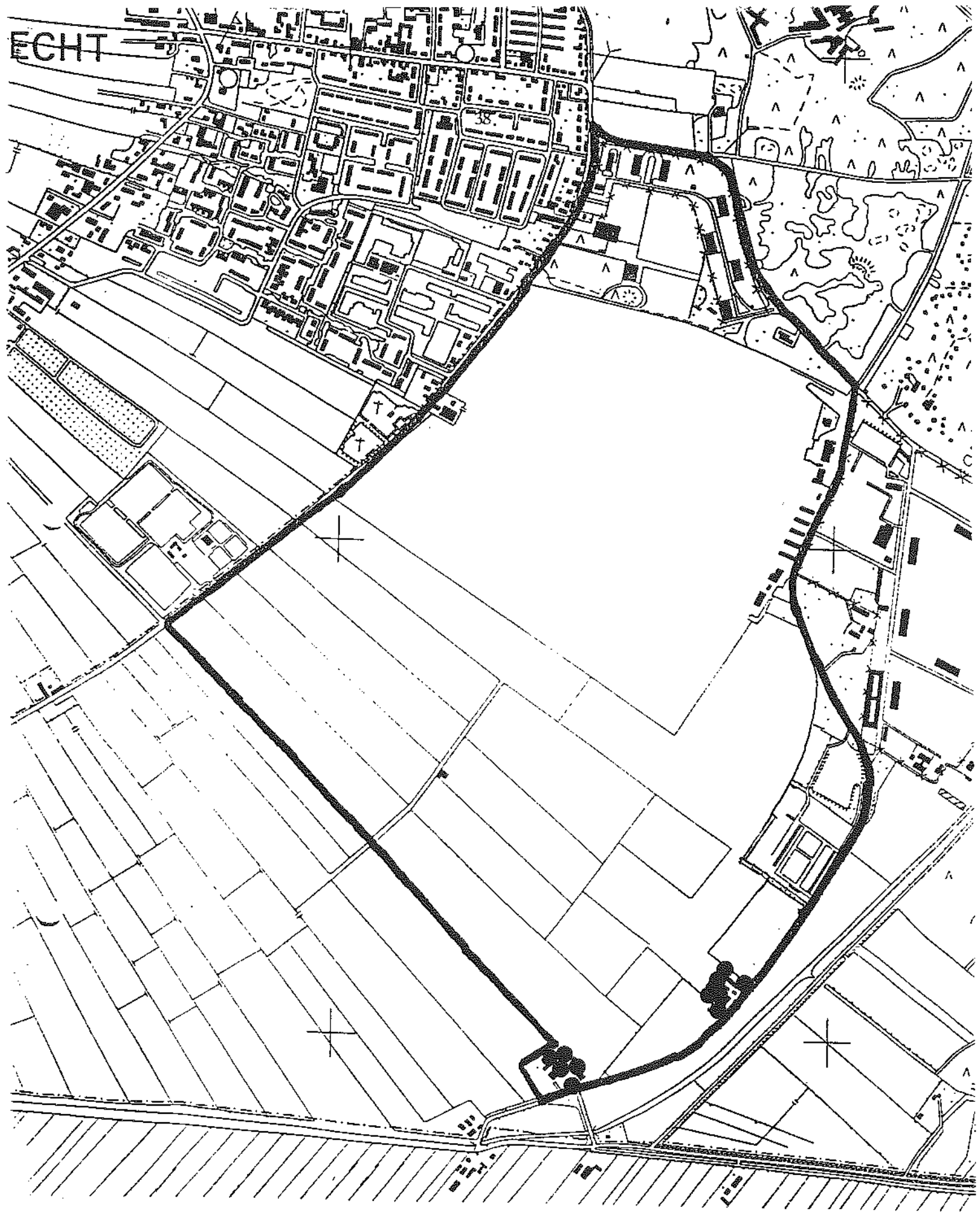

Ringmus 5 paren

SCHAAL 1 :10000

VLIEGVELD HILVERSUM E.O.

ECHT

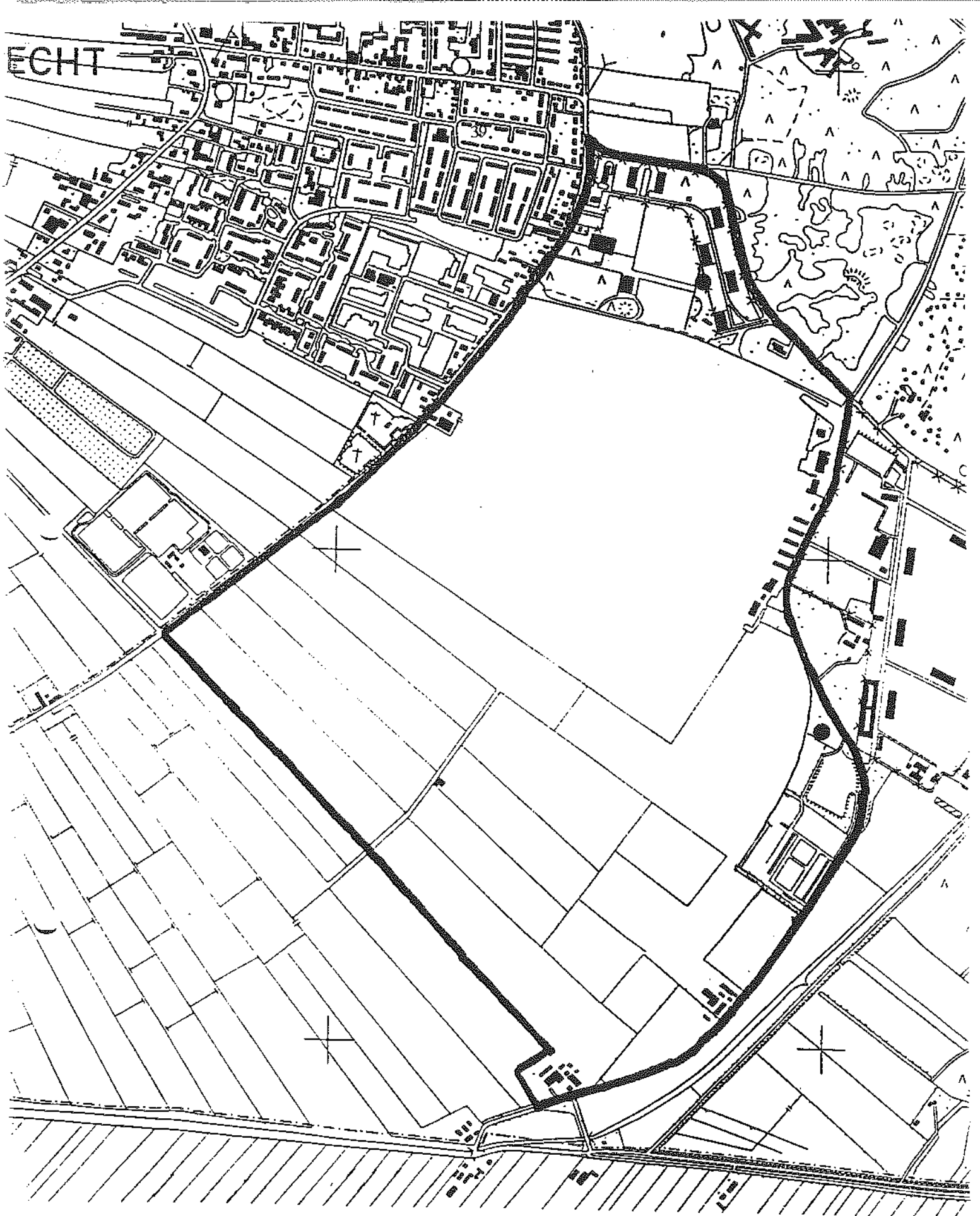

N
↑

Spreeuw 11 paren

SCHAAL 1 :10000

VLIEGVELD HILVERSUM E.O.

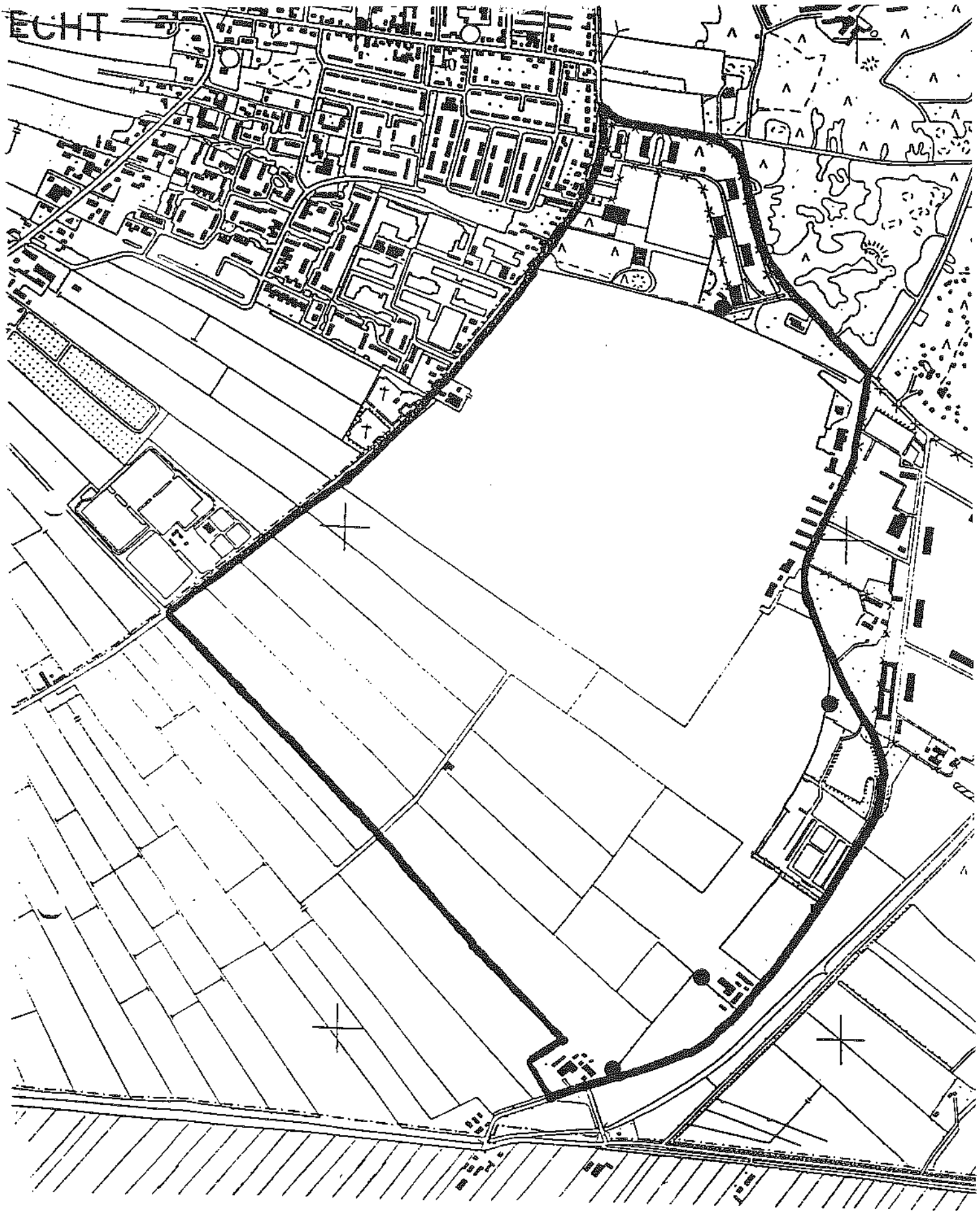

Zwarte kraai 2 paren

SCHAAL 1 : 10000

VLIEGVELD HILVERSUM E.O.

ECHT

N
↑

Ekster 4 paren

SCHAAL 1 :10000

VLIEGVELD HILVERSUM E.O.

Bijlage 2 Het vliegveld in de pers.

Radinger wil meer inspraak

Toekomst vliegveld inzet van discussie

HILVERSUM - Omwonenden van het vliegveld Hilversum zouden de gelegenheid moeten krijgen bezwaar te maken tegen een mogelijke verlenging van het huurcontract tussen de gemeente Hilversum en de Stichting Vliegveld Hilversum.

Dat bepleit S. Land uit Hollandse Rading in een brief aan de fracties in de Hilversumse gemeenteraad. Hij stelt dat de gemeente Hilversum een openbare voorbereidingsprocedure zou moeten starten, alvorens de gemeenteraad een besluit tot verlenging van het huurcontract neemt. De Stichting Vliegveld Hilversum huurt het luchtvaarterrein van de gemeente, die eigenaresse van de grond is. Dit huurcontract loopt medio volgend jaar af.

De actie van Land is ingegeven door de ernstige geluidsoverlast die hij als inwoner van Hollandse Rading zegt te ondervinden van de vliegtuigen die Vliegveld Hilversum als thuishaven hebben. Alleen een zogenaamde voorbereidingsprocedure staat volgens hem garant voor een uitgebreide inspraak van de omwonenden.

Land had zich vorig jaar al tot het gemeentebestuur van Hilversum gewend met de vraag welke mogelijkheden omwonenden, van buiten de gemeente Hilversum, hebben om tegen een mogelijke verlenging van het huurcontract

te ageren. Toen kreeg hij echter van de afdeling milieubeheer het bericht dat Hilversum niet bij machte is, behoudens een eventuele wijziging van het bestemmingsplan, enige invloed uit te oefenen op terugdringing van de geluidsoverlast van het vliegveld. Alle activiteiten buiten het territorium van het vliegveld, lees het vliegverkeer, behoren tot de verantwoordelijkheid van de Rijksluchtvaartdienst, aldus de gemeente.

Deze dienst moet voor het einde van het jaar voor alle elf vliegvelden in Nederland een geluidszone vaststellen. Vliegveld Hilversum is één van de laatste vliegvelden waar dat nog moet gebeuren. Eerder dit jaar heeft de provincie Noord-Holland zich uitgesproken voor een beperking van de omvang van het vliegverkeer. De Rijksluchtvaartdienst voelt er echter weinig voor in het aantal vliegbewegingen te snijden. Voor de huidige honderdduizend starts en landingen per jaar is elders in het land geen plaats, aldus deze rijksdienst.

De verantwoordelijke Hilversumse wethouder G. Wolf zegt nog voor de zomer met een notitie te komen, waarin de visie van het gemeentebestuur over de toekomst van het vliegveld verwoord zal staan. Tot die tijd doet hij ook geen uitspraak over een mogelijke sluiting van het vliegveld.

Bijlage 3. Ligging en begrenzing van het onderzoekgebied.

